

DR A U G A S

2ND CLASS
AUGUST 12 1993

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

Vol. LXXXIV Kaina 35 c.

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, RUGPJŪTIS - AUGUST 12, 1993

Nr. 154

Žinios iš Lietuvos - Elta

Latvijos prezidentas lankysis Lietuvoje

Vilnius, rugpjūčio 11 d. (Elta) — Ši penktadienį Lietuvoje su darbo vizitu lankysis Latvijos prezidentas Guntis Ulmanis. Lietuvos prezidentūros protokolo skyrius pranešė, jog Guntis Ulmanis ir Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas vakar telefonu sutarė vizito Lietuvoje metu aptarti Lietuvos ir Latvijos politinio ir ekonominio bendradarbiavimo, Rusijos kariuomenės išvedimo iš Baltijos valstybių, abiejų šalių integravimosi į Europos Bendriją ir kitus klausimus.

Guntis Ulmanis buvo išrinktas Latvijos Respublikos prezidentu šių metų liepos mėnesį. Jam 54 metai. Prezidentas Ulmanis yra paskutinio Latvijos prezidento Karlis Ulmanis (1936 m. balandis-1940 m. liepa) brolio anūkas. Prieš tai Ulmanis yra dirbęs ekonominę darbą įvairiose ūkio šakose, buvo Latvijos Banko tarybos narys.

Pirmojoje po išrinkimo prezidentu spaudos konferencijoje Guntis Ulmanis sakė, kad svarbiausia Latvijos problema yra Rusijos kariuomenės išvedimas, o kita prioritetinga valstybės politikos sritis — bendradarbiavimas su kaimyninėmis Baltijos regiono šalimis ir šiaurės Europos valstybėmis.

Praėjusią savaitę Latvijos prezidentas su darbo vizitu lankėsi Estijoje ir susitiko su Estijos prezidentu Lenart Meri.

Apie ambasadorium JAV kandidatą

Lietuvos laikraščiuose šiandien skelbiama, kad Lietuvos Respublikos ambasadorium Jungtinėse Amerikos Valstijose ruošiamasi paskirti istorijos mokslų daktarą Alfonso Eidintą. Informacijoje remiamasi radijo stoties „Amerikos balsas“ pranešimu.

Užsienio reikalų ministras Povilas Gylys nepaneigė šių žinių. Jis šiandien pasakė Eltos korespondentui, kad procedūra dėl ambasadoriaus paskyrimo pradėta. Apie tai ministerija, pasak Povilo Gylio, informavo dabartinį ambasadorių Stasi Lozoraitį. Tačiau ministerija oficialiai negali pranešti naujojo ambasadoriaus pavardės, kol nebus gautas JAV vyriausybės sutikimas.

Alfonsas Eidintas šiuo metu atostogauja. Spaudoje pateiktamos žinios apie jį. Kandidatui į ambasadorius 41 metai. Jis baigė Vilniaus Pedagoginio instituto istorijos fakultetą ir kurį laiką dirbo šio fakulteto naujais laikų istorijos dėstytoju. Po stažuotės Wisconsin universitete (JAV), paskirtas Mokslo Akademijos Istorijos instituto direktoriaus pavaduotoju. Dabar yra šio instituto skyriaus vedėjas.

Alfonsas Eidintas tyrinėja nepriklausomos Lietuvos istoriją, šiomis temomis daug rašo spaudoje, yra išleidęs knygų, tarp jų ir monografijas apie Lietuvos prezidentus Antaną Smetoną bei Kazį Grinį. Jis skaitė pranešimus JAV, Vokietijos, Lenkijos bei kitų šalių istorikų konferencijose.

Ambasadoriai skiriami prezidento dekretu. Tačiau prezidento patarėjų tarnyboje bei pre-

zidento kanceliarijoje pranešta, jog dokumentai dėl Alfonso Eidinto iš Užsienio reikalų ministerijos negauti.

Lietuva gavo kreditą skoloms susimokėti

Lietuvos vyriausybė ir Lietuvos Bankas priėmė nutarimą, kad nuo rugpjūčio 16 d. visi Lietuvos bankai už naujai išduodamus kreditus ims ne daugiau kaip 60% metinių palūkanų. Lietuvos Bankas nustatė kreditų išdavimo garantijas.

Lietuvos Banko valdybos pirmininkas Romualdas Visokavičius žurnalistams sakė, kad Lietuva privalo atsiskaityti už savo skolas. Lietuvos Bankas išsirišino iš vieno Vokietijos banko 60 milijonų JAV dolerių kreditą, kuris bus panaudotas atsiskaityti su Rusija už dujas. Lietuva jai skolinga 45 milijonus JAV dolerių. Dar 28 milijonai dolerių Rusijai bus sumokėta už atominę kurą. Juo maitinasi Ignalinos atominė elektrinė, gaminanti apie 80% Lietuvos naudojamą bei į Rusijos satelitus eksportuojamą energiją.

Romualdas Visokavičius

Romualdas Visokavičius žurnalistams sakė, kad jis pasitiki Lietuvos litu ir darys viską, kad litas tvirtėtų.

Gatavi spausdiniai popiežiaus vizitui

Popiežiaus apsilankymo Lietuvoje komitetas pranešė, kad baigtos spausdinti maldos kortelės ir plakatai. Vienoje maldos kortelių pusėje yra popiežiaus Jono Pauliaus II atvaizdas, kitoje — maldos už Šventąjį Tėvą tekstas.

Vizitui skirti plakatai yra dviejų formatų su popiežiaus atvaizdu ir žodžiais: „Liudykite Kristui“, „Visu savo širdies troškimu esu su jumis“, „Atverkite širdis Kristui“.

Komitetas šiuos leidinius dabar siunčia į vyskupijas. Iš ten jie bus paskirstyti ir parapijoms. Maldos kortelės ir plakatai bus dalinami nemokamai.

Popiežiaus vizitas Lietuvoje prasidės rugsėjo 4 dieną po pietų. Pop. Jonas Paulius II lankysis Vilniuje, Kaune, Šiluvoje ir Kryžių kalne prie Šiaulių. Iš Lietuvos jis išvyks rugsėjo 8 dieną.

Maskva atsiųs Lietuvos autoriams

Lietuvos autorių teisių gynimo asociacijos (LATGA) agentūros direktorius Edmundas Vaitekūnas pranešė, kad Lietuvos autoriams — mokslini-

Liepos 26 d. Varšuvoje susitikus Lietuvos ir Lenkijos ministrs pirmininkams Adolfui Šleževičiui ir Hanna Suchocka, buvo sutarta, kad rugsėjo 1 d. bus pasirašyta Lietuvos ir Lenkijos tarpvalstybinio bendradarbiavimo ir geros kaimynystės sutartis. Taip pat susitarta, kad 1920 m. įvykiai sutartyje nebus minimi; jų istorinis įvertinimas bus užfiksuotas atskiroje deklaracijoje. Lenkijos ir Lietuvos premjerai taip pat aptarė prekybos ryšius, elektros energijos eksporto ir vakarus galimybes, susisiekimo problemas. Hanna Suchocka domėjosi priežastimis, kodėl Lietuvoje neregistruojama Armijos Krajovos organizacija. Adolfas Šleževičius pasiteiravo apie lietuvių bendruomenės galimybes Lenkijoje turėti panašias ir Lietuvos lenkų kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo sąlygas.

JT prašo Lietuvą susimokėti skolas

New Yorkas, rugpjūčio 9 d. — Lietuvos Nuolatinė Misija prie Jungtinių Tautų rugpjūčio 5 d. Lietuvos užsienio reikalų ministrui Povilui Gyliui perdavė JT generalinio sekretoriaus Boutros Boutros-Ghali laišką apie Jungtinių Tautų finansinę krizę. Jame prašo Lietuvos sumokėti savo nario mokesčius.

Pasak JT generalinio sekretoriaus, Jungtinės Tautos netrukus gali pritrūkti lėšų savo darbams. JT piniginiuose rezervuose yra tik 380 milijonų dolerių, kai mėnesinės JT išlaidos yra 310 milijonai. Valstybių narių nesumokėtų narių mokesčių skaičius siekia 848 milijonus už JT sąmatą ir 1,193 milijonus už taikos palaikymo operacijas.

Lietuvos užsienio reikalų ministrui perduotas JT pranešimas apie papildomus Lietuvai taikomus mokesčius taikos palaikymo operacijoms Libane (United Nations Interim Force in Lebanon — UNIFIL).

JT Saugumo taryba ir Generalinė Asamblėja praplėtė UNIFIL mandatą ir pagal praplėstą mandatą nuo 1993 rugpjūčio 1 iki 1994 sausio 31 Lietuva privalo sumokėti 21,590 JAV dolerių. Nuo įstojimo į Jungtines Tautas Lietuva dar nėra sumokėjusi praėjusių UNIFIL terminų mokesčių (74,077 dol.). Viso UNIFIL fondui Lietuva skolinga 95,667 JAV dolerių.

JT Šeimos metu forumas

New Yorkas, rugpjūčio 2 d. — Lietuvos Misijos prie Jungtinių Tautų patarėja Gintė Damskytė painformavo Lietuvos Užsienio reikalų ministeriją apie 1994 Tarptautinių Šeimos metų Pasaulinį nevaldiškų organizacijų (NGO) forumą, kuris įvyks š.m. lapkričio 28 - gruodžio 2 dienomis, Valetėje, Maltoje.

JT koordinatorius Šeimos metams Vienoje kviečia Lietuvos vyriausybės ir visuomeninių organizacijų atstovus į šį forumą, kurio tikslas yra sudaryti galimybę visuomeninėms organizacijoms apsigelbėti žiniomis apie paramos šeimai sistemas, šeimos programas, politiką, ir panašiais klausimais.

Bankas uždariauja iš lengvatinių kreditų

Vilnius, rugpjūčio 5 d. — Vilniaus miesto ekonominė policija iškėlė bylą Lietuvos Bankui dėl neteisėto kreditų perdavimo komerciniam Litimpex bankui. Lietuvos vyriausybė iš sutauptų lėšų skyrė 60 milijonų litų kreditą žemės ūkio produktams supirkti. Lietuvos Bankas šį kreditą perdavė tvarkyti „Litimpex“ bankui, neimdamas jokių palūkanų. Pastarasis, skolinodamas lėšas valstybiniams grūdų kombinatams jau ima nuo 60% iki 80% metinių palūkanų. Lietuvos Banko valdybos pirmininkas Romualdas Visokavičius anksčiau buvo Litimpex banko valdytoju.

— Lietuvos ambasadoje Washingtone rugpjūčio 8 d. apsilankė Jungtinėse Amerikos Valstijose atostogaujantis Lietuvos ambasadorius Rusijoje R. Kozyrovičius. Jį ambasadoje priėmė amb. Stasys Lozoraitis su žmona Daniela.

Amb. Lozoraitis prašo nutraukti bado akciją

Washington, DC, rugpjūčio 10 d. — Gegužės mėnesio pradžioje, protestuodama prieš ambasadoriaus Stasio Lozoraitio atšaukimą iš ambasadoriaus pareigų Washington, Lietuvos Nepriklausomybės gynimo Sausio 13-osios Brolijos narė Marija Garšvienė pradėjo bado akciją. Brolija savo 1993 metų gegužės mėnesio 8 dienos rezoliucijoje pritarė bado akcijai ir kvietė partijas, sąjungas bei judėjimus, susivienijusius į Tėvynės Santarą, prisidėti prie akcijos, reikalaujanti, kad prezidentas, Seimas ir vyriausybė atšauktų šį sprendimą. Vėliau badavimo akciją tęsė Brolijos pirmininkė Jadvyga Bieliauskienė bei kiti brolijos nariai.

Liepos mėnesio pabaigoje, po Lietuvos prezidento Algirdo Brazauskio laiško ambasadoriui Stasiui Lozoraitiui, prašant jį likti pareigose, kol bus paskirtas ambasadorius, Brolija vėl kreipėsi į prezidentą, sakydama, jog žmonių pasipiktinimas ambasadoriaus atšaukimu nemazėja, kad parašai bus ir toliau renkami, ir jei nebus patenkintas didelės visuomenės dalies prašymas atšaukti sprendimą, bus kreipiamasi į jo šventenybę Popenių Joną Paulių II.

Atsiliepdamas į bado akciją, ambasadorius Stasys Lozoraitis kreipėsi į šios akcijos dalyvius per Lietuvos Nepriklausomybės gynimo Sausio 13-osios Brolijos pirmininkę Jadvygą Bieliauskienę. Laiške ambasadorius rašė:

„Esu giliai sujaudintas tuo dėmesiu, kuri Tamsta ir daugelis Lietuvos piliečių skyrė man ir mano reikalams.

„Dabar artėjant labai svarbiai istorinei valandai, kada pirmą kartą mūsų tautos gyvenime Šventasis Tėvas bus mūsų svečias, labai prašau nutraukti bet kurias demonstracijas ar kitokias akcijas, kurios galėtų kaip nors sutrukdyti momento iškilmingumą bei orumą. Visi Lietuvos gyventojai turės svečią pasitikti ne tik šio džiaugsmu, bet ir su atitinkamu susikaupimu, kuris yra šiais atvejais reikalingas.

„Aš Tamstos ir kitų Tamstos bendraminčių neprašau atsakyti savo įsitikinimu. Reikia tikrai nutraukti demonstracijas ir parodyti, kad mes mokame statyti valstybinius, tautinius ir bažnytinius interesus aukščiau viso kito“.

JAV diplomatas nušautas Gruzijoje

Washington, DC, rugpjūčio 9 d. (NYT) — JAV diplomatas buvo nušautas Gruzijoje, netoli sostinės Tbilisi, praėjusį sekmadienį, praneša JAV administracijos pareigūnai. Vėliau aukšti JAV administracijos pareigūnai pripažino, kad jis taip pat buvo ir JAV centrinės žvalgybos agentūros CIA agentas. Fred Woodruff, 45 m. amžiaus, kilęs iš Oklahoma, valstijos, buvo nušautas, važiuodamas mašinoje su Eldar Gugusladze, prezidento Eduard Ševardnadze vyriausiu kunsargiu. E. Gugusladze nebuvo sužeistas. Tuo tarpu nėra žinoma, ar su jais kartu važiuojo ginkluoti sargai. JAV Valstybės departamento pareigūnai pasakė, jog jie dar netikri, ar šūvis buvo taikomas į Woodruff ar į Gugusladzė.

JAV administracijos pareigūnai, kalbėdami anonimiškai, pripažino, kad F. Woodruff buvo vienas iš kelių tarnautojų JAV ambasadoje, kurie Gruzijos valdžiai buvo nurodyti eiti CIA agentais. Woodruff atvyko į Gruziją birželio mėnesį ir netrukus turėjo grįžti į JAV. JAV Valstybės departamentas bei CIA pareigūnai atsisakė patvirtinti, kad Woodruff buvo

CIA agentas. Bet kiti Valstybės departamento pareigūnai pripažino, kad jis buvo, bet kad jis buvo atvykęs ne šnipinėjimo tikslais, o apmokyti prezidento Ševardnadzės saugumo dalinius. Woodruff buvo JAV Užsienio Tarnybos pareigūnų sąrašė, ir jam algą mokėjo JAV Valstybės agentūros CIA agentas. CIA agentai neretai figūruoja kitų JAV valdžios tarnybų personalo sąrašuose.

JAV ambasada praneša, kad Woodruff ir Gugusladze buvo begrįžta iš turistinės kelionės į Kazbegi miestelį, netoli pasienio su Rusija prie Kazbek kalno, antro aukščiausio kalno Kaukazo kalnyne. Toje vietovėje yra išpuodingų vaizdų, o Kazbek kalno grožis yra apdailuotas Puškino poezijoje.

Nebuvo aišku, ar nužudymas įvyko politiniais tikslais. Gruzijos valdžios pareigūnai mano, kad galėjo įvykti ir grynai kriminaliniu automobilio vagystės tikslu, nes tose apylinkėse daug tokių įvykių esama. Bet tai galėjo būti ir politinis užpuolimas, pažymėjo Gruzijos Vidaus ministerijos pareigūnas Valerian Gogolašvili, nes jų automobilis turėjo Gruzijos valstybines leidimo lenteles.

JAV pareigūnai pasakė, jog CIA direktorius R. James Woolsey Jr., kuris šeštadienį atvyko į Maskvą tartis su Rusijos pareigūnais, nuryk į Tbilisi atsiimti F. Woodruff palaiką. Tai yra išimtinis dalykas ir netiesioginis CIA pripažinimas, kad Woodruff buvo jų tarnautojas.

JAV Valstybės departamento pareigūnas Michael McCurry pareiškė užuojautą Woodruff šeimai, pridurdamas, jog JAV ir Gruzijos valdžios šiuo metu bendradarbiauja, siekdamas sužinoti, kas yra atsakingas už šį nužudymą.

Gruzijoje šiuo metu didėja konfliktai tarp Gruzijos prezidento Eduard Ševardnadzės pajėgų, kuris yra buvęs Sovietų Sąjungos užsienio ministras, ir buvusio Gruzijos prezidento Zviada Gamsachurdija rėmėjų. Ševardnadzės pajėgos dabar kariauja Gruzijos šiaurinėje provincijoje Abchazijoje su norinčiais nuo Gruzijos atsiskirti abchazais.

Liepos mėnesį „Washington Times“ laikraštis pranešė, kad JAV Ypatingsios Pajėgos duoda apmokymus prezidento Ševardnadzės saugumo daliniams. Žinoma, kad prezidentas Ševardnadze ir jo vyriausybės nariai jau kelis artus yra buvę nesėkmingų atnėtų taikiųjų.

— Prokuratūra pareiškė kaltinimą žinomam kovotojui už sovietų valdžią Lietuvoje Ivanui Kučerov. Kučerovas kaltinamas aktyviu dalyvavimu antivalstybinėje organizacijoje. Buves marksizmo-leninizmo profesorius buvo vienas iš Nacionalinio Gelbėjimo komiteo, bandžiusio užgrobti valdžią 1991 metų sausio mėnesį, narių. Kučerovas buvo suimtas, kai atvyko iš Minsko tvarkyti savo asmeninių reikalų.

KALENDORIUS

Rugpjūčio 12 d.: Redegunda, Hilarija, Aiskutė, Laima.

Rugpjūčio 13 d.: S. Poncijonas ir Ipolitas, Diana, Kasi-jonas, Gilvilė, Naglis.

LIETUVIŲ TELKINIAI

DETROIT, MI

DALYVAVOME DARIAUS
IR GIRĖNO MINĖJIME
KAUNE

Dariaus ir Girėno transatlantinio skrydžio 60 metų sukakties minėjimas ir paminklo atidengimas Kaune š.m. liepos 17 d. susilaukė plataus Lietuvos visuomenės dėmesio.

Pagrindinės iškilės prasidėjo 10 val. rytą vėliavos pakėlimu Vytauto Didžiojo Karo muziejaus bokšte. Vėliavos pakėlimą stebėjo lietuviai, atvykę iš JAV Kanados, Lenkijos, net Afrikos. Svečių iš užsienių tarpe buvo ir būrelis lietuvių iš Detroito. Vėliavos pakėlimo vaizdai buvo rodomi ir Lietuvos televizijos žinių programoje. Tuo pat metu Arkikatedroje Bazilikoje buvo aukojamos šv. Mišios, kuriose dalyvavo ir Lietuvos Respublikos prezidentas A. Brazauskas.

Vėliavos pakėlimo dalyvavę žmonės kartu su Lietuvos šauliais nuvyko į Iglulos bažnyčią, kur šv. Mišias aukojė ir pamokslą pasakė vysk. Sigitas Tamkevičius, buvęs pagrindinio Lietuvos Katalikų Kronikos redaktoriaus. Vyskupas pamokslė išskėlė Dariaus ir Girėno žygio svarbą lietuvių tautai, kurios nei komunistinės pastangos nepajėgė ištrinti iš lietuvių atminties. Mišių metu įspūdingai giedojo choras. Organizuotai su vėliava dalyvavo šauliai.

Po Mišių visi skubėjo į Ažuolyną. Čia, pagal priekarinį skulptoriaus B. Pundžiaus projektą pastatytą paminklo atidengime ir pašventinime dalyvavo gausios žmonių minios. Lygiai vidurdienį virs Ažuolyno praskrido Lietuvos karinių oro pajėgų lėktuvai. Bėgikai iš Soldino atnežė žemių iš lakūnų žuvimo vietos, o dviratininkai atgabenė žemių iš Dariaus ir Girėno tėviškių. Žemės bus įmūrytos paminklo pamate. Skambėjo giesmė „Lietuviai esame mes gimę“. Buvo skaitomi poeto Bernardo Brazdžio eilėraščiai.

Paminklo atidengimo iškilmes pradėjo Kauno miesto tarybos pirm. Vygantas Grinis. Lietuvos Respublikos prez. A. Brazauskas savo žodyje pareiškė, kad Darius ir Girėnas ateinančioms lietuvių tautos kartoms liks Tėvynės meilės, pasiaukojimo ir taurumo simboliu. Jis linkėjo, kad ši diena taptų visu pasaulio lietuvių Vieniybės diena.

Lietuvos Seimo mažumos vadovas Vytautas Landsbergis pasveikintas dalyvių ovacijomis ir skandavimu, palygino „Lituanica“ su Lietuva. Lakūnai anuomet darė tai, kas buvo lyg neįmanoma: lėktuvus perkrautas, pakilimo takas per trumpas. Logika reikalavo nekristi,

tačiau jie nutarė skristi ir pakilo. Kaip ir pati Lietuva, kuri tebeskrenda ir dabar. Skulptūrinės paminklo dalies kūrėjas J. Slivinskas iškėlė prof. Vytautui Landsbergiui paminklo skulptūros kopiją.

Paminklą atidengė S. Dariaus eskadrilės lakūnas Juozas Dambra ir S. Girėno eskadrilės lakūnas Stasys Zelba. Trumpą žodį taręs, paminklą pašventino vysk. S. Tamkevičius.

Sekė Dariaus vaikaičio Skirmunto žodis. Iš magnetofono juostos prabilo dėl nesveikatos asmenikais dalyvauti iškilėse negalėjusi Dariaus žmona Jaututė. Ji apgailestavo, kad šios dienos nebesulaukė jų dukra Nijolė Dariūtė-Mastariene, visą gyvenimą rinkusi dokumentinę medžiagą ir išleidusi tris knygas apie savo tėvą. Janutė Darienė dėkojo visiems darbu ir aukomis prisidėjusiems prie paminklo statybos.

JAV ambasados reikalų patarėjas Algirdas Rimas savo kalboje priminė Amerikos lietuvių vaidmenį skrydžio istorijoje. Žodį tarė paminklo statybos komisijos pirm. Algimantas Nasvytis ir Dailininkų s-gos Kauno skyriaus pirm. ir paminklo skulptūros autorius Juozas Slivinskas. Lietuvos Kultūros fondo Kauno skyr.

Palangoje susitiko Antanas Zaprackas, Arvydas Paltinas ir Algis Zaprackas.

Nuotr. Ž. Zaprackaitės-Knepper

pirm. Steponas Gečas dėkojo paminklo mecenatams, išvardindamas ir stambesnius iškeitimus aukotojus. Eilėraščių skaite čikagiešis poetas Kazys Bradūnas. Buvo perskaitytas Stetino lietuvių laiškas paminklo statytojams.

Vainiką paminklo papėdėje padėjo prez. A. Brazauskas, Punksio lietuviai nešė gėles, o grupė dviratininkų išvežė sauja žemių į Soldiną – Dariaus ir Girėno žuvimo vietą.

Po paminklo atidarymo iškilmių prez. A. Brazauskas nuvyko aplankyti šventėje negalė-

Simas Velonskis, Lietuvos Ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius, Seimo mažumos vadovas Vytautas Landsbergis, Lietuvos banko valdybos pirmininkas R. Visokavičius, kiti pareigūnai, aviatoriai ir šimtai kauniečių.

„Lituanica“ kopija oranžinė „Lituanica II“ atskrido iš Soldino. Lėktuvą valdė Edmundas Jasiūnas iš Čikagos ir Vladas Kengaila „Lituanicos“ atkūrėjas, konstruktorius ir lakūnas.

Tūkstantinė minia stebėjo aviacijos šventę. Virš Aleksoto

jusią dalyvauti Jaunutę Darienę.

3 val. p.p., perskridęs Atlanto vandenyną, Gulfstream-4, pakrikštytas „Lituanica III“, nusileidimui į Karmelavos aerodromą skrisdamas, perskrido virš Aleksoto aerodromo. „Lituanica III“ valdė Edvinas Velonskis ir profesionalas lakūnas William Walker. Jiems sėkmingai nusileidus Karmelavos aerodrome, Edviną Velonskį pirmas pasveikino „Santaros“ žurnalo redaktorius Romualdas Norkus. Lietuvos karinių oro pajėgų lėktuvu abu atskridusieji buvo atskraidinti į Aleksoto aerodromą. Čia juos sveikino didžiulė žmonių minia.

„Lituanica III“ lakūnus sveikino Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas, priimdamas iš jų JAV Laisvės statulos kopiją. Sveikino ir JAV LB New Yorko apylinkės pirmininkas Kestutis Miklas, šio skrydžio mecenatas

ir virš viso miesto skraidė sportiniai lėktuvai, sklandytuvai, skraidyklės, oro balionai, šokinėję parašiutininkai. Vietiniams ir išėjusiems lietuviams buvo nuostabu žiūrėti į likusius sovietinius malūnsparnius ir stebėti žmonių džiaugsmą ir pasididžiavimą, kad šis aerodromas priklauso jiems. Šventiška nuotaika vyravo visą dieną.

Vakare „Panoramos“ televizijos programoje žiūrėdamas raportažą, džiaugiausi, kad nebuvo užmirštas ir Čikagos Marquette Parke vykęs Dariaus ir Girėno minėjimas.

„Metropolio“ resotrane Kaune įvyko prezidento priėmimas, į kurį buvo pakviesti ir išėjusių iškilmių dalyviai. Arti 70 kvietusių svečių tarpe buvo ir detroitiešis Algis Zaprackas. Daugelis kauniečių plačiai diskutavo ir „Lietuvos Ryt“, liepos 17 dienos laidoje išspausdintą Vytauto Mačiūkos, Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos nario, straipsnį, kuriame pateikta informacija, kaip su Dariaus ir Girėno palaikais elgėsi Lietuvos komunistų partija ir saugumas. Straipsnis vėl kelia klausimą, kaip ir kodėl lėktuvus sudužo? Gal kuris išėjusių fondas galėtų paskirti lėšas kuriam nors istorikui, ar žurnalistui peržiūrėti 1933 metų liepos mėn. vokiečių, lenkų ir lietuvių archyvus.

Lietuvos spauda liepos 20 ir 21 dienomis rašė, kad liepos 20 dieną Karmelavos aerodrome nusileido ir mažytis vienmotoris propelerinis lėktuvas „Piper-140“, kuriuo iš JAV atskrido Lietuvos lakūnai – Edvardas Šlušnys ir Jonas Juknys. Anksčiau jie dirbo Kauno aerodrome. Prieš pusantrų metų išvyko į JAV. Savo skrydį į Lietuvą jie pradėjo iš Lansing aerodromo š.m. liepos 15 d.

Liepos 16 d., minint Dariaus ir Girėno 60-sias metines ir Pasaulio lietuvių Vieniybės dieną Vilniuje, Čikagos lietuvių aeroklubo pirmininkui Vytautui Peseckui buvo įteiktas Dariaus ir Girėno medalis, o liepos 17 dieną – Edvinui Velonskiui.

Im

SUTIKTUVIŲ POKYLIS
JAUNAVEDŽIAMS

Vida Duobaite ir Eivaras Pekuriai 1993 m. vasario mėn. šv. Mikalojaus bažnyčioje, Vilniuje, priėmė moterystės sakramentą. Praėjusį šeštadienį jaunosios šeima surengė jiems sutiktuvės Dievo Apaizdos Kultūros centre. Gausiai susirinko giminės, draugai ir pažįstami. Pokylį pravedė Vidos brolis Algis Duoba, papasakodamas apie vestuves ir vestuvių pokylį Vilniuje. Danutė Petruševičiūtė papasakojo dalyviams, kaip jaunieji susipažino ir kaip jų pažintis nuvedė juos prie altoriaus. Humoristinių žodžių tarė Jonas Mikulionis. Jauniesiems

pakeltas tostas. Padėkos žodį tarė jaunieji Eivaras ir Vida Pekuriai. Šiandien oro bangomis dar kartą sveikiname jaunuosius Eivarą ir Vidą, linkėdami jiems daug meilės ir saulėtų dienų.

LAIMĖJO CLEVELANDO
GOLFININKAI

Clevelando lietuviai golfininkai laimėjo tradicines tarp miestines golfo rungtynes, nugalėdami Detroito sporto klubo „Kovas“ golfininkus Elmore golfo laukuose š.m. rugpjūčio 14 d.

Linas Kojelis, Baltic Foundation pirmininkas, aiškina detroitiešiams apie tos įstaigos veiklą.

Nuotr. J. Urbono

A.A. JONAS BUJAUSKAS

Rugpjūčio 7 dieną Holy Sepulchre kapinėse po gedulingų šv. Mišių, kurias aukėjo šv. Antano parapijos klebonas kun. Alfonsas Babonas, Mt. Olivet kapinėse buvo palaidotas amžino atminimo Jonas Bujauskas, sulaukęs 92 metų amžiaus. Velionis mirė rugpjūčio 2 dieną. Giliam nuliūdime paliko dukterėčią Mariją Baziliauskienę, gimėnės Zita Baziliauskaitė, Sigitas Baziliauskas ir Kestutis Baziliauskas su šeima bei daug kitų gimininių ir pažįstamų. Laidotuves tvarkė laidotuvių vedėja Yolanda Zaprackienė.

PALAIDOTA
VERA ALANTIENĖ

Im

Rugpjūčio 7 dieną Beaumont ligoninėje Royal Oak, Michigan, po sunkios operacijos mirė amžino atminimo Vera Alantienė, sulaukusi 49 metų amžiaus.

Gimusi Vokietijoje. Giliam nuliūdime a.a. Vera Alantienė paliko liūdinčią vyrą Algį, dukrą Laurą, mamytę dr. Valentina Sawchuk, sesutę Romaną Figaczą su šeima, uošvę Ireną. Alantienė, svainį Gintą Alantą bei daug kitų gimininių ir pažįstamų. Vera Alantienė buvo gimusi Berlyne. Atvykusi į Detroitą, baigė Cass technologijos gimnaziją ir 1966 metais išgijo bakalaurą laipsnį iš biologijos Wayne State universitete. Dirbo Beaumont ligoninėje kraujo surinkimo skyriuje. Buvo aktyvi ukrainiečių skautų veikloje. Po pamaldų ir viešo

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$0.00. Foreign countries \$90.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytuvo adreso, gavus iš jo mokėstį, atlymima, iki kada yra užsimokejęs.

DRAUGO prenumeratorė mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
U.S.A.	\$80	\$45	\$25
Kanadoje ir kitur (U.S.A. dol.)	\$90	\$50	\$30
U.S.A. savaitinis (šešt. laida)	\$45	\$30	\$25
Kanadoje ir kitur (šešt. laida U.S.A. dol.) savaitinis	\$50	\$30	\$25

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuotūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

TARPTAUTINIS MADŲ
FESTIVALIS VILNIUJE

Lapkričio 16-21 d. Vilniuje trečią kartą vyks tarptautinis madų festivalis „In Vogue“ („Ejimas į madą“). Operos ir baletų teatro rūmuose bus demonstruojamos konkursinės kolekcijos. Jas atvežti žada Prancūzijos, Olandijos, Vokietijos, Italijos, Rusijos, Ukrainos, Baltijos šalių drabužių modeliuotojai.

Festivalį organizuoja Lietuvos kultūros ir švietimo ministerija, Promoninkų konfederacija, Dailininkų sąjunga, Lietuvos televizija ir firma „Mados menas“ (Elta)

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60625

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Laidotuvės pagal susitarimą

Namų (708) 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINIS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (312) 925-2670

1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kaiba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinus
2618 W. 71st St.
Tel. (312) 737-5149
Val. pagal susitarimą

Patos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Patos Hgts., Ill. Ketr. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą

Kabineto tel. (312) 726-2880.
Rez. (708) 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D. S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kaiba lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽILIOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
Good Samaritan Medical Center-
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville, IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

Kab. tel. 312-586-3166
Namų 708-381-3772
DR. PETRAS ŽILIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 W. 63rd St., Chicago, IL 60638
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 3-6.
Šeštadienis pagal susitarimą

Būrelis dalyvių Balfo gegužinėje, „Pilenuose“.

Nuotr. Jono Urbono

IR Į TĖVUS

Apie šaudymus ir muštynes televizijos programose jau rašyta daug kartų. Ši syki mane sugraudina vienos laiškas populiarinio „Newsweek“ žurnale. Jį aprašo savo apsilankymą krautuvėse su dešimties metų dukra, ir tai, kaip dukrelė rinkosi vasaros rūbų. Kai mama pasipriešino jos pasirinkimui, tai mergelė puolė isteriją. Nes, rėkė ji, dabar visos tokias turi! Tas privertė motiną mesti žvilgsnį į kitas, jau žymiai vyresnes mergaites ir jų pasirinkimus.

Tada laiške motina pereina į vadinamąją dabartinę mūsų laikotarpio „kultūrą“, kurioje pirmiausia statomas kūno patrauklumas, norint patraukti jaunų vyrų dėmesį. Mergaitės gi domisi tuo, kas patraukia jaunus garbintojus, ir tada daro sprendimus, o uždirba krautuvių. Mes čia visa tai vadiname „laisvu pasirinkimu“.

Ką galvoja mokyklų vadovai, susirūpinusi tik lėšų mokytojų algoms ir vadovėlių gavimu, o visai net nepažvelgdama į savo mokinių elgesį bei apsišąlę? Ne visur yra lietuviškų mokyklų mūsų tautiečių vaikams, tai toks čia mano aprašomas motinos laiškas spaudai turėtų atkreipti ir jų dėmesį ne vien į jų algų padidinimą dėl kylančių pragyvenimo kainų, o panagrinėjant ir pasipriešinimą šios „kultūros“ kryptį, jos reklamai.

Į šį suvirinimo puodą dabar, dėl smarkiai padidėjusių karų ir daug galingesnių ginklų, negu mūsų tėvukų laikais, sukrinta labai nevienodi žmonės. Matom arabų moteris su ilgais juodais ir plačiais plasnjančiais sijonais, o šalia eina duklė apsišęgusi pagal vietos madą, nors dar gana padoriai. Ar tokia liks ir jos duklė? Tada dėkingai pažvelgiame į sekmadieniais gausiai susirinkusius bažnyčion lietu-

vius, į jų smagiai savųjų tarpe bandantį sportuoti jaunimą, ir bent laikinai širdis atsiliečia nuo įtampos. Gal jie nebeskaito ir neužsisakys vėliau, būdami jau savarankiški, mūsų spaudos, bet jie jungiasi į skautus, ateitininkus ir kitas organizacijas. Taigi, kol kas gal nereikia dejuoti. Atrodo, čia gal kiek ir pagelbsti mūsų šiaurietiškas būdas, ir auklėjimas šeimoje. Tačiau dar nenuleiskime rankų.

Kai kalbama apie Europos piniginę sistemą, dabar ten žmonės auga baimė dėl savo santaupų ateities. Daugumas kaltina Vokietiją, kuri atsisakė suderinti savo bankų imamus nuosimčius, prisitaikant prie anglų ir kitų, o ypač prie prancūzų. Prancūzai irgi nesutiko iš pradžių, bet dabar nuomonę pakeitė, todėl gal jų bankai galės atsigaivinti prekyboje, nors irgi nėra garantijų. Žmonės sunku išaiškinti, ką jiems toji europinė vienybė reikštų finansai. Bendoris valiutos nebus, ir nuosimčiai už paskolas nebus vienodi. Nedarbas irgi daro įtaką, taigi vėl galimas susiskaldymas dėl politinių priežasčių. O politika irgi keičiasi, todėl gyventojų dauguma pasimetusi, bijo bet kokių permąnų. Daug kalbama apie vienybę, bet dar dažniau prieš tautinių grupių stiprią įtaką, taigi net skirtingo charakterio religinės grupės glaudžiasi vis tampa prie savo vadų, ką matom mūsų musulmonų grupuotėse, kada prieš juos išsineina ne tik su nepasitikėjimu, bet ir su ginklu. Žodžiu, jeigu karai tarp atskirų valstybių ir sumažėjo, to negalima pasakyti apie susirėmimus tarp grupuotikimais žiūrime į atsigavusią Vokietiją.

Rūta Kleva Vidžiūnienė

„ŠEIMOS ŠVENTĖ 93“ — Į 150 ŠALIŲ

Katalikiško fokuliarininkų judėjimo Romoje surengta „Šeimos šventė 93“ buvo transliuojama į 150 šalių per daugiau negu 200 radijo ir televizijos siuntuvų. Organizatorių duomenimis, renginį, skirtą Jungtinių Tautų skelbiamoms „Tarpautiniams šeimoms metams“ (1994), stebėjo apie 700 milijonų žiūrovų visame pasaulyje. Sveikinimo žodyje popiežius Jonas Paulius II pavadino šeimą „gyvenimo ir meilės branduoliu“. Jis padarėsi apie 12,000 šventės dalyvių bei milijonus klausytojų ir žiūrovų žengti „Žmogaus ir krikščioniško pašaukimo“ kelio.

Europos parlamento prezidentas Egon Klepsch pabrėžė, kad šeima kaip mažiausia, tačiau svarbiausia struktūra valstybėje ir ateities visuomenėje atliekanti reikšmingą vaidmenį. Europos Bendrijos institucijos ir ypač Europos parlamentas mėginantis daryti viską, kas įmanoma, kad „rytojaus Europoje“ greta ūkinės ir politinės vienybės pirmoje vietoje atsiderėtų socialiniai, kultūriniai ir auklėjamieji elementai. „Nuo to priklauso būsimasis stabilumas bei būsimoji gerovė“, pasakė Klepschas. Fokuliarininkų judėjimo steigėja Chiara Lubich, kuri pati nebuvo atvykusi į Romą, savo žodyje patvirtino šeimos vertybes bei vienybės ne tik tarp krikščionių, bet ir tarp visų geros valios žmonių reikšmingumą.

TIKYBOS DĖSTYMAS NĖRA VIEN ŽINIŲ PERDAVIMAS

Tikybės dėstymas mokyklose turi siekti perduoti tikėjimą. Kaip gegužės mėn. pabaigoje Freisinge, netoli Miuncheno, vykusiame pirmajame Europos katechetų kongrese pažymėjo Europos vyskupų konferencijos tarybos igaliotinis katechetikos klausimais, Lenkijos arkivyskupas Jerzy Stroba, esą „absurdiška“, jeigu tikybės dėstymas suprantamas ne kaip katekezė, bet vien kaip žinių apie religiją suteikimas. Jis išpėjo tokios „minimalistinės pozicijos“ nepaversti norma vieningoje Europoje. Stroba sveikino, kad susitikime, kuriame dalyvavo 200 už katekezę atsakingų asmenų iš 23 Europos šalių, buvo akcentuota būtinybė „priartinti prie žmogaus“, tačiau kritikavo, kad mažai kalbėta apie Dievą. „Neįmanoma žmogaus lydyti tikėjimo kelyje, jeigu jis nebuvo auklėtas tikėjimu“, pasakė jis.

Vatikano kongregacijos sekretorius vyskupas Crescenzo Sepe savo kalboje pažymėjo, jog naujoji Europos evangelizacija neįsikišanti „antiistorinio męginimo grižti prie ankstesnių Europos krikščionybės modelių“. Priešingai, jos būtinybė išplaukianti iš Europoje vyraujančio reliatyvizmo, neigiančio galiojančios tiesos galimybę ir redukuojančio religiją į nuomonę. Sepe reikalavo įveikti „sinkretizmo“ ir religinį reliatyvizmą. Naująją katekizmą vyskupas pavadino patikima katekezės norma bei pagrindu.

KLIŪTYS SANTYKIUOSE TARP IŠEIVIJOS IR LIETUVOS

Prieš penkerius metus buvo vasara, panaši į dabartinę: gelės ir medžiai žydėjo, pievos ir lankos buvo pasipušiosios šviežiu žalumu. Bet tai buvo ypatinga vasara Lietuvoje, nes ten, be prasidedančios vasaros grožio ir gamtos atgimimo, prasidėjo taip pat ir žmonių atgimimas. Po veiks 50 metų okupacijos priespaudos žmonės pradėjo kelti balsą, reikalaujanti tautinės laisvės. Tai buvo sąjūdžio pradžia. Pamažu prie žydinčios gamtos emė prisidėti Lietuvos trispalvės vėliavaitės ir vėliavos, kurios tarsi laukė okupacijos ledus ir davė viltį visam kraštui. 1988 m. spalio mėn. įvyko Vilniuje istorinis Sąjūdžio seimas. Atsimenu, kai tada man teko vykti į Lietuvą ir sveikinti šį seimą PLB valdybos bei visos išieivijos vardu. Sąjūdžio dalyvių tarpe buvo įvairių žmonių: ir buvusių politinių kalinių, ir pogrindžio veikėjų, ir komunistų, ir dvasininkų. Tuo metu visus jungė vienas tikslas: Lietuvos išlaisvinimas. Nebuvo keliama klausimai, teiraujantis: iš kur esi, kokia tavo praeitis ir kokiai partijai priklausai. Grupelė išieivijų, dalyvaujančių Sąjūdžio seime, neteko išgyventi jokių „mes ir jūs“ konfliktų. Visi kartu žygiavo ir Sporto rūmus ir vakare visi, dainuodami lietuviškas dainas, ejo į Vilniaus Katedros aikštę, kuri buvo perpildyta žmonių minia. Mus stebėjo sovietų kariai iš šalutinių gatvių, bet mus nieko nesakė, o mes juos ignoravome. Be abejo, mus, iš užsienio atvykusius, taip kaip ir ankščiau, „sąžiningai“ sekė ir stebėjo, bet tai jau buvo daroma daug subtiliau. Jautėme, kad šioje disciplinuotoje sovietų mašinoje keletas mažų ratukų pradėjo sugesti. Tie mažučiai ratukai, iškrisdami iš savo vietos, visą mašiną pradėjo stabdyti. Imperija pradėjo griūti, ir tas griuvimas prasidėjo Lietuvoje 1988 m. Tik dabar, žiūrint į praeitį, mums tenka susitikti su Gorbaciovo pasakymu Landsbergiui, kad jis Lietuvai nepriklausomybės duoti negalys, nes jei tai padarytų, tai visa Sovietų Sąjunga sugriūtų. Jis tikrai buvo teisingas.

Taip prasidėjo Lietuvos atgimimas su Sąjūdžiu 1988 m. vasarą, rudenį ir žiemą. Išieiviai, pajutę tautos atgimimo entuziazmą, taip pat prie jo pradėjo jungtis. Visi, kas tik galėjo gauti vizą į Maskvą, vyko į

VYTAUTAS BIELIAUSKAS

Lietuvą. Iš ten parveždavo vaizdajuosius, kuriais čia visi stebėdavo, džiaugdavosi ir verkėdavo, bijodami net tikėti, kad tada Lietuva tikrai savo laisvės slenkstį pasiekė. Šioje laisvės euforijoje išieivija Sąjūdį identifikavo su tauta. Žinoma, kai kurie „patrijotai“ išieivijoje mėgino kelti triukšmą, kad su komunistais negalima kartu dirbti, net ir tada, kai jie už Lietuvos laisvę kovojo. Jų galvojimu, geras komunistas buvo tik mišs komunistas. Bet jų triukšmas paskendo įvykių bangose. Tarp kitko bene didžiausias šios rūšies mūsų kritikas buvo K. Bobelis.

Sovietų imperija sugriuvo, ir iš tų griuvėsių prisikėlė nepriklausoma Lietuva. Dabar po penkerių metų Lietuva jau yra savarankiška valstybė: ji jau ir savo sienas tvarko, ir savo vardu pasauliui kalba ir savo gyvenimą mėgina vesti. Bet per tuos penkerius metus kažkas įvyko, ko mes net nelaukėme, nes turbūt tikrovėi į akis žiūrėti nenorėjome. Štai dabar, kada į Lietuvą galima keliauti be Maksvos leidimo ir be jokių ypatingų suvaržymų, norintį keliauti skaitai pradeda mažėti. Jau girdėti pasisakymai: „Ko ten važiuoti — jie mūsų nenori“, arba: „Ten žmonės tokie pikti, kad jų net matyti nesinori“. Šie pasisakymai pradeda vis aiškiau rodyti plyšius tarp Lietuvos ir išieivijos. Po visų džiaugsmų dabar mes vėl grįžtame prie „mes ir jūs“ konfliktų.

Kaltės jausmas

„Errare humanum est“ — „klysti yra žmogiška“ sakydavo senovės romėnai, ir mes visi, būdami žmonės, darome klaidų. Klaidų išgyvenimui priklauso jų pasekmė, būtent kaltės jausmą, kuris yra bausmės baimė ir, norėdami šios baimės išvengti, jie stengiasi savo kaltės jausmą pridenkti, užtušuoti, išstumti iš savo sąmonės. S. Freudas šitokią kaltės jausmo malšinimo būdą vadina represija. Deja, pagal Freudą, represija iš esmės nei kaltės jausmo, nei su juo susijusios baimės nepanaikina, bet tik pastumia į sąmonę. Taip sąmonėje represuotą kaltės jausmą tampa viena pagrindinių priežasčių neurozei, kuriai gydyti reikia psichoterapijos.

TRUPUTIS KITO GYVENIMO

VIDMANTAS POVILIONIS

35

Prasidėjo derybos su kaimyniniu narvu. Pagaliau, po ilgo tykojimo, pavyko prakišti pro grotas į vamzdelį suvyniotą paketėlį, maždaug dvi dėžutes arbatos. Prasidėjo arbatos virimo ceremonija. Kietai suvyniotą rankšluostį ir uždegė vieną galą. Vienas laikė tą rankšluostį, kitas puodelį. Likę stengėsi užtuoti nuo sargybinių akių. Vagonė rūkėti draudžiama, tačiau rūkė visi, todėl atskirti dūmų buvo sunku. Narvelyje neturėjome kuo kvėpuoti. Grauzė akis. Veidai juodi nuo suodžių. Tačiau dūgų: minutė kita, ir užvirs. Vagonas stovėjo. Langai uždarė. Rankšluostis rūkė taip, kad nesimate ir grotų. Mėlyna migla prasimušė ir į sargybinių galą. Trepėjimas — subėgo visos būrys. Atsiveria durys. Pagriebia puoduką ir šveičia pro langą. Keliems per galvas, kam su koja, kam su ranka. Rankšluostį irgi išmetė.

Sėdime. Vienas susiėmęs galvą linguoja. Kitas grietina dantimis. Prabėga kelios valandos. Vėderybos su kaimynais. Antra porcija arbatos. Dabar jau atsargiai. Vienas nusivelka darbinį švarką, kuris yra ir kalinio uniforma, nuplėšia rankovę, susuka galą. Įtampa didžiausia. Sargybinių nematyti. Gal valgo. Gal miega. Ramu. Budintis kareiviukas nepiktas. Nuėjo į galą ir nieko, atseit, nemato. Tokia tarnyba nėra alkaną. Kalyns visada turi pasidėjęs bent kelis rublius. Gal specialiai krato taip, kad tie rubliai liktų? Todėl ir puola sargyba atiminėti arbatos ar šiaip neleistų daiktų, kad atsirastų užsakymų jiems. Vagonas

Žinoma, be neurotiško kaltės jausmo yra galima išgyventi ir normalų kaltės jausmą, prisipažįstant padarius klaidą ir pasiryžtant savo elgseną pataisyti. Šios rūšies kaltės jausmas įgyja gan pozityvius bruožus ir tuo būdu gali pasitarnauti socialinių santykių sustiprinimui, asmenybės plėtotės pagilinimui. Normalus kaltės jausmas nesiremia klaidos užmaskavimu ar jos paneigimu. Už suklydimą yra aiškiai priimama atsakomybė. Su šia atsakomybe yra taip pat surištas gailėsčio išreikšimas ir pasiryžimas savo elgseną, savo galvojamą pakeisti. Šis pasiryžimas yra kai kurių psichologų vadinamas „egzistencialiniu apsisprendimu“ ir dėl jo žmogaus asmeninė vertybė atgauna savo orumą, garbingumą. (plg. Piotrowski 1961; Bieliauskas, 1966).

Priedangų barjerai

Kaltės jausmo išgyvenimo proceso aprašymas tinka ne tik individams, bet gali būti pritaikytas žmonių grupėms, klasėms ir net tautomis. Lietuvių tauta per beveik 50 metų buvo prispausta okupantų letenomis. Nekalta tauta buvo kaltinama ir žudoma. Nuo pat okupacijos pradžios okupantai rado sau „bendrą darbą“ tarp mūsų žmonių, kurie, ar dėl savo komunistinės ideologijos, ar gal dėl savo asmeniškos naudos, padėjo okupaciniams veiksmams vykdyti genocidinius darbus. Daugumas šių lietuvių prisijungė prie komunistų partijos, kuri tapo okupantų darbo vykdyto dešiniąja ranka. Ši partija tapo Lietuvos „elitu“, kuriam atitekdavo visi geresni darbai, kuris turėjo specialias, geresnes gyvenimo sąlygas ir kuriam buvo taikomos išimties net teisinio atžvilgiu. LKP Lietuvą valdė pagal Maskvos diktatus, sutikdama su okupacijos statusu quo ir net nemėgindama jautinti nepriklausomybės klausimo, nes tai būtų buvęs sovietų sistemai lojalumo laužymas. Ir štai atėjo 1990 m., kai Lietuvoje pradėjo pūsti kiti vėjai. Laisvės bangų ir Maskvos sutrikimų paskatinti, LKP vadai padarė du labai gudrus sprendimus LKP tolimėms egzistencijos atžvilgiu. Pirmiausia partija oficialiai atsisakė nuo Maskvos kominterno, pasiskelbdama tik tautine komunistine partija, o po to ji pakeitė savo vardą į LDDP. Nors vardas buvo pakeistas, bet

tai buvo tik „daugiau vardo ir terminologijos, o ne esmės pakeitimas“ (J. Šmulskštys, 1993) Partija „persikrikštijo“ ir tuo pat metu paskelbė, kad „šandieninės partijos nariai neturi nieko bendra su padarytais nusikaltimais Lietuvos žmonėms... Lietuvoje“ (Neeilinio Partijos Suvažiavimo dokumentas, LDDP Tarybos Sekretoriato leidinys, 1991, psl. 6).

Štai ir buvo dalykas išspręstas — be jokių atsiprašymų, be jokio gailėsčio pareiškimo, be jokio „egzistencialinio sprendimo“. Vadinasi, LDDP neturi jokios kaltės dėl savo pirmtakūnės padarytų žalų tautai ir valstybei, nes dabartinių jos narių dauguma dar buvo per jauni asmeniškai dalyvauti stalinistinių laikų žiaurumuose. Žinoma, tai, kad LDDP perėmė visą LKP turimą, jos organizaciją ir aparatą, turbūt yra priimama kaip atsitiktinumas. Buvo taip pat tik atsitiktinumas, kad daugelis LDDP narių savo pirmtakūnės deka gavo nomenklaturios privilegijas, kurių niekuomet, net ir dabar, nėra praradę. Reikia tik gyventi ir džiaugtis, o apie kaltės jausmą niekas nekalka...

Pamažu dabar pasigirsta pareiškimai, kad „komunistai irgi buvo Lietuvos patriotai ir Lietuvai jie yra daug gero padarę“. Retkarčiais jau galima išgirsti kai kuriuos su tam tikru pasididžiavimu kalbant apie savo „tarybinę“ praeitį. Jei šis procesas eis ta pat linkme, tai gal kai kurie LDDP nariai ir pareigūnai greit savo buvusius politinių — partinių mokslų baigimo diplomus ant sienų kabinti pradės ir gal prie visų Lietuvos herojų Šniečkų ir Griškevičių prijungs...

Deja, šitoks kaltės užmaskavimas niekuomet negali duoti sveikų pasekmių, nes tai yra grupinės neurozės apraiška. Šios neurozės įtakoje jau kuris laikas yra statomi barjerai apsigynimui, kurių tikslas yra apsaugoti nuo per daug aštraus kritikų priėjimo.

Kyla klausimas: kaip galėtų LDDP išbrišti iš savo grupinės neurozės ir savo nekaltumo iliuzijų nusikratyti? Atrodo, kad šiai partijai, kuri yra gavusi absoliutinį balsuotojų mandatą ir seimo, ir prezidento rinkimuose, nereiktų daugiau savo tvirtumo abejoti. LDDP dabar jau turėtų būti pasirodusi daryti „egzistencialinį sprendimą“, dėl savo praeities ir dabarties. Ji turėtų aiškiai pasmerkti savo pirmtakūnę LKP, savo ir savo pirmtakūnės vardu išreikšti gailėsčio jausmą dėl padarytų klaidų. Ji turėtų atsisakyti bet kokių tolesnių ryšių su komu-

nizmu, pakeisdama iš esmės savo įstatus, pareikšdama ir prisiekdama besalyginį lojalumą Lietuvos valstybei. Mano manymu, LDDP net savo vardą turėtų pakeisti, išmėsdama žodį „demokratinė“ iš savo titulo ir vadintis LDP (Lietuvos Darbo partija). Tas bereikalingas „demokratijos“ pabrėžimas yra tarybinio žargono likutis, kuris buvo naudojamas seniau, o gal net ir dabar komunistų valdomuose kraštuose, pabrėžiant demokratiją, kurios ten nebuvo, pvz., Demokratinė Vokietija (Rytų Vokietija), Demokratinė Kubos Respublika, Demokratinė Kinų Liaudies Respublika ir t.t. Jei dabar Lietuvoje yra demokratija, tai gal partijai, savo istoriją perėmusiai iš komunizmo, jau nereiktų savo „demokratiškumo“ pabrėžti. LDDP, arba mano siūloma LDP, turi persireformuoti, ir pareiškti gailėsčio jausmą dėl savo praeities, eiti su pozityviu žvilgsniu į nepriklausomą ateitį. Tai būtų egzistencialingas sprendimas, kuriuo turėtų būti galima prašyti tautos atleidimo. Ir tokią atleidą, be abejo, tauta turėtų duoti, nes tai reiktų šios grupės žmonių atsitvertimo pripažinimą. Šiuo atveju Lietuvos Seimas ir Vyriausybė galėtų gauti mūsų visų besalyginį pripažinimą. Ir tai turėtų baigti vienų kitiems įtarinėjimus, kaltinimus, niekinimus. Dabartinis Lietuvos Seimas ir prezidentas turi turėti galimybę atiduoti visas savo jėgas Lietuvos atstatymui ir visų lietuvių suvienijimui. Romėnų posakis: „klysti yra žmogiška“ turi ir antrąją savo pusę: „atleisti yra dieviška“. Be abejo, visišką atleidimą bet kam tik Dievas gali duoti, bet gal ir mes, būdami krikščionys, galėtume prie tokio gailėsčio jausmo prisijungti. Kitiems atleidi, ir sau yra padedama, nes tuo būdu yra išjungiamas neapykantos sukelta įtampa ir energija gali būti panaudota savo bei kitų gerovei.

(Bus daugiau)

ZEMĖS KAINOS LIETUVOJE

Lietuvos vyriausybė patvirtino naujas žemės sklypų kainas. 6 arų sklypas namų valdai Vilniaus centre kainuos apie 320,000 dolerių, miesto pakraštyje — apie 57,000 dolerių, o užmiestyje — apie 17,000 dolerių. Komercinei veiklai tokie pat sklypai bus brangesni. Ukmergės centre sklypas namų valdai kainuos apie 134,000 dolerių, pakraštyje apie 31,000, o užmiestyje — apie 17,000 dol.

kameroje. Vaikštai. Valandą, kita. Alkanas.

As visada paskutinis. As ypatingai pavojingas. Ir visą laiką vienas.

EUROPA — AZIJA

Sedžiu narve su kriminaliniais. Vaziuojame iš Jaroslavlio. Vedžioja į tualetą. Mano nusiziūri dažyta moterėlė. Gaunu jos laiška. Išsiaiškiname kas ir kur. Ji lietuvė. Janina iš Sovietsko, buvusios Tilžės. Už tai, kad gyveno neprisiregistravusi, gavo vienerius metus. Aišku, ne už registraciją. Tikriausiai už prostituciją. Eidamas į tualetą, kita kartą pasikalbu. Moterėlei galas žino kiek metų. Gal dvidešimt treji, gal penkis dešimt. Stiprus lenkiškas akcentas — Kaliningrado sritis sutraukia viską. Pasikeičia dar keliais rašteliais. Ji prisiekia man meilę. Nuobodu. Rašiau melodramatiškai: mūsų skirtingi socialiniai ir turiniai sluoksniai. Ji atrašo, kad supranta.

Ivanov pakrauna dar kelias mašinas moterų. Legendinis miestas! Audejos bendrabučiuose prievartauja vyrus.

Vakare pamatau Oką. Čia kažkada buvo baltų ir ugro-suomių rytinė riba.

Gorkis. Mano tėvas čia pradėjo karą. Išlaipina palaukę. Mašinoje tupi siaubingai didelis šuo. Kareivis sako, kad šuniui per dieną duoda aštuonis šimtus gramų mėsos. Nuvarva seilė.

Mano kamera Gorkyje — aukšta, bet trumpa. Lova įbetonuota į grindis, aukščio per sprindį nuo drėgnos aslos. Šviesos nė kiek. Įmetę purviną čiuzinį, gumulą vietoj pagalvės. Sapnuoju namus.

(Bus daugiau)

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS 75 METŲ VALSTYBINGUMO ŠVIESOJE

I Laisvę Fondo studijų savaitė Birštone

Šių metų liepos 11-18 d. Birštone vyko I Laisvę fondo studijų savaitė. Tokia savaitė jau antrą kartą rengiama Lietuvoje — 1992 m. gegužės mėn. I Laisvę fondo nariai ir svečiai buvo susirinkę Nidoje.

Dėl įvairių priežasčių I Lietuva iš Amerikos neatvyko kai kurie programoje numatyti pranešėjai: ambasadorius Stasys Lorzaitis, dr. Juozas Kazickas, dr. Vytautas Bieliauskas, adv. Povilas Žumbakis. Apskritai į šią savaitę dalyvavo kiek mažiau negu prieš metus. Truputį skyrėsi nuo pernykštės ir Lietuvoje gyvenančių dalyvių sudėtis, ypač politinių pozicijų: vyravo dešiniųsios, konservatyvios pakraipos žmonės. Lietuvos skrybiaus tarybos pirmininkas Vidmantas Valiūšaitis per atidarymą pasakė, kad jau buvo paleistas „gandų kipiukas“: esą bus kuriamas naujas LAFas, sieksiantis nuvesti Lietuvą kairiųjų valdžią. Centrinio fondo valdybos pirmininkas dr. Kazys Ambrozaitis patikino, kad nebus siekiama priimti jokių politinių sprendimų, o dabartinę opoziciją linkėjo daugiau pakantoti — ne tik kovoti, bet ir konstruktyviai dirbti.

Visuomenė, liberalizmas ir ekonomika

Pirmosios dienos pranešimai ir diskusijos įtvirtino nuosauką. South Carolina universiteto profesorius Kęstutis Skrupskelis išaiškino pamatinis šiuolaikinio liberalizmo principus: racionalistinį pasaulėžiūrą pluralizmą ir visuomenės daugumai priimtą politinį teisingumą. Šią poziciją pranešėjas daugiausia rėmė John Rawls liberalizmo teorija.

Buvęs politinis kalnys, šiuo metu vyriausybės patarėjas religij klausimais, Petras Plumpa kalbėjo apie įvairias žmonių nuostatas permainas, įsitvirtinimą Lietuvos nepriklausomybei. Pasak jo, kai kurie lietuviai pažiūras pakeitė kaip drabužius ir neketina atgailauti dėl to, kad anksčiau dėvėjo drabužius, kurie dabar nebemadingi. Tokius žmones reikėtų laikyti aukomis, — teigė p. Plumpa. Jis taip pat kritikavo stambesnę paladumą politikai, politinių stabų garbinimą ir tokią praktiką, kai politiniai oponentai paverčiami šėtoniškais priešiniais. Jo nuomone, tai susiję su perdetu dėmesiu išoriniam pasauliui, o juk „Kristaus mokslas keičia žmonių sielų švėtėjimą, o ne šio trimušio pasaulio dėsnius“.

Antrą dieną kalbėta apie ekonomikos problemas. Dr. Feliksas Palubinskas, jau pusant metų dirbantis Lietuvoje, kalbėdamas apie pokomunistinę ekonominę situaciją, kaip sektiną pavyzdį pateikė Estijos reformų praktiką, išvardindamas konkrečius estų ekonominės politikos žingsnius ir pasiekimus. Be to, jis pridūrė, kad Estija ir Latvija daugiau naudoja užsienyje gyvenančių tautiečių pagalbą. Dabartinę Lietuvą dr. Palubinskas lygino ne tik su Estija, bet ir su 1918-1920 metų Lietuva, kai, įsitvirtinant nepriklausomybę, taip pat buvo pertvarkoma ekonomika, ir tai sekėsi lengviau negu dabar. Pranešėjas išdėstė svarbiausias priežastis: anuomet buvo mažai socialiai remtinų žmonių, nebuvo įprasta gauti šalpą iš valstybės; turtas buvo privačiose rankose ir dėl to geriau saugomas

LAIMANTAS JONUŠYS

bei rūpestingiau panaudojamas; be to, dvarininkai buvo politiškai silpni, tad buvo nesunku sėkmingai vykdyti žemės reformą.

Taip pat kalbėjo dr. Albertas Šimėnas, buvęs ekonomikos ministras Vagnoriaus vyriausybėje, o šiuo metu Ekonomikos ir privatizacijos instituto direktoriaus pavaduotojas. Jis išdėstė dešiniųjų ir konkrečiai krikščionių demokratų partijos nuostatas, kartu pabrėždamas, kad ši partija nepretaria kraštutiniam dešiniajam ekonomikos liberalizavimui, nes Lietuvoje gali atsirasti praraja tarp stambiausio kapitalo, sukaupto negausaus sluoksnio rankose, ir didelės nusikurdusios žmonių masės. Albertas Šimėnas apžvelgė ligšiolinę ekonominių reformų eigą Lietuvoje, kritikavo privatizacijos formų keitimą valdant LDDP. Jis išspėjo, kad dabar siūloma laisvos prekybos sutartis su Rusiais nėra išsigelbėjimas, nes Lietuvos pramonę žlugdytų masinis importas iš Rusijos, kur prekės yra pigesnės dėl nebrangių energetikos išteklių, reikalingų joms pagaminti.

Spaudos ir kultūros problemos

Diskusijoje apie žurnalistiką buvo du pranešėjai — „Naujojo dienovidžio“ redaktorė Aldona Žemaitė ir „Amžiaus“ redaktorius Antanas Gailius. Pirmoji kalbėjo pateikė tam tikros statistikos. Balandžio mėnesį Lietuvoje buvo leidžiami 427 laikraščiai ir 219 žurnalų. Pasak pranešėjos, esant tokioms pertekliui, žodis nuvertinamas. Tačiau blogiausia yra itin prastas žurnalistinės etikos lygis, sąlygotas gajų sovietinės žurnalistikos stereotipų. Dažnas žurnalistas atgimimo laikotarpiu pasireiškė kaip cinikas, nepažįstantis jokių moralės varžtų. Vis dėlto „Naujojo dienovidžio“ redaktorė akcentavo, kad dešiniųjų spauda šiuo atžvilgiu irgi turi nuodėmių.

Antanas Gailius pažymėjo, kad „Lietuvos aidas“ negalėjo būti labai gyvybingas laikraštis, nes jis įkurtas senoviškais metodais, valdžios sprendimu, už mokesčių mokėtojų pinigų, o ne dėl to, kad natūraliai susibūrė žmonės, patikėję naujo laikraščio kūrimo idėja. Kalbėdamas apie savitaraščius, A. Gailius pabrėžė, kad jų yra daug dešiniųjų, bet jie visi silpni.

Po to kilusioje diskusijoje daugelis pasisakiusių konstatavo nepatenkinamą spaudos būklę šiandieninėje Lietuvoje.

Pokalbio apie kultūrą įžanginiame žodyje dabartinę padėtį glaustai nusakė istorikas Juozas Tumelis: menininkai norėjo laisvės, bet dabar nori ir materialinės globos, kurios nebėra.

Pirmasis pranešėjas dr. Vytautas Kubilius akcentavo tautinės kultūros išlikimo problemą amerikietiškos pramogų industrijos akivaizdoje. Jis taip pat pateikė tam tikrų skaičių: parduota 110 kultūros namų, pernai uždaryta 71 biblioteka. Kartu pranešėjas akcentavo ir teigiamus poslinkius, ypač pertvarkant švietimo sistemą, kur daug pasidarbavo buvęs ministras Darius Kuolys, ryžtingai atsiskęs komandinio administravimo ir rinkėsi skandinavišką modelį. Be to, Vytautas Ku-

bilius akcentavo ir kai kurių menininkų aplaidumą, senus išpročius: „Režisierius gali statyti spektaklį dvejus metus, duodamas kas pusmetį interviu apie artėjantį stebuklą“.

Dr. Audronė Skrupskelienė, dėstanti pedagogiką South Carolina universitete, kalbėjo apie švietimo problemas. Ji paaiškino, kad dar visai neseniai South Carolinoje švietimo padėtis buvo gana prasta, bet pastarieisiais metais vykdytos reformos davė neblogų rezultatų. Tuo remdamasi, pranešėja bandė lyginti savo valstijos padėtį su Lietuva, kur irgi vykdoma švietimo sistemos reforma, kuri, jos įsitikinimu, turėtų vykti iš apačios, todėl svarbiausia ugdyti mokytojus. Audronė Skrupskelienė išsakė kai kurias išspūdžius iš Lietuvos mokyklų: pastatai ir jų interjerai nepatrauklūs, ir tai neskatina pozityvaus mokinių entuziazmo. Bloga padėtis su internetu vaikais: jie tarsi nurašyti ir tuo būdu galiausiai „atiduodami“ nusikalstamoms gaujoms. Prelegentė patarė nesiskusti dėl to, kad Lietuvos TV programos neįdomios — Amerikoje negerovė yra priešingo pobūdžio: vaikai žiūri televizorių 4-5 val. per dieną; tai neskatina mąstyti, protas veikia pasyviai.

Kultūrai skirtą dieną buvo surengtas literatūros vakaras, kurį vedė rašytojas ir Seimo narys Saulius Šaltenis. Savo kūrybos skaitė Kazys Bradūnas, Jūratė Sučylaitė, buvo pagerbti I Laisvę fondo rezistentų romano premijos laureatai Jonas Mikelininkas ir Birutė Pečiokaitė-Adomėnienė.

Politika Rusijos šešėlyje

Studijų savaitės dienotvarkę teko keisti — politikos temai buvo numatyta skirti pirmadienį (liepos 12), tačiau tą dieną Vilniuje vyko tragiškai žuvusio Seimo nario Tautvydo Lideikio laidotuvis, kuriose dalyvavo ir Vytautas Landsbergis. Dėl svarbių reikalų jis negalėjo atvykti

ir kitom dienom — Birštone jo sulaukta tik penktadienio vakarą. Savo pranešime jis išdėstė požiūrį į dabartinę politinę padėtį Lietuvoje ir konkrečiai Respublikos Seime. Be kita ko, profesorius Landsbergis akcentavo suaktyvėjusį Seimo nario, centro Egidijaus Bičkauskio vaidmenį ir priminė, kad šis buvo principingai atsiskęs tapti vienu iš Seimo pirmininko pavaduotojų, bet už poros dienų kažkodėl pakeitė savo apsisprendimą. Vytautas Landsbergis kritikavo kai kuriuos naujus įstatymus, rengiamus Seimo daugumos, pavyzdžiui, nepaprastosios padėties įstatymo projektą. Pranešėjas itin akcentavo jautrią Lietuvos santykių su Rusija būklę artėjant kariuomenės išvedimo terminui. Jo nuomone, Prezidentas Brazauskas linkęs daryti Rytų kaimyniui nuolaidų, kurios Lietuvai gali būti gana pavojingos. Kalbėdamas apie imperialistinius Rusijos siekius, Vytautas Landsbergis pasakė, kad vakarai, džiūgaujant dėl komunizmo žlugimo, nemato, jog komunizmas buvo tik Rusijos imperializmo įrankis, kuris dabar nebetinkamas, ir imperinė politika vykdoma kitomis priemonėmis. Atsakinėdamas į auditorijos klausimus, Vytautas Landsbergis apgailestavo, kad išsiviję neteikia solidžios paramos Lietuvos politinėms jėgoms.

Apie Lietuvos santykius su Rusija raidą kalbėjo ir Česlovas Stankevičius, turintis didelę valstybinių derybų su Rusija patirtį. Jis pabrėžė, kad Rusija, panaudodama ekonominį spaudimą, siekia reintegruoti kaimynines valstybes naujų rinkos santykių pagrindu. Puolamajai nuostatai taip pat naudojamas tautinių mažumų teisių klausimas — tai daro šalis, kuri pati mažumų teisių neįgyvendina. Taigi Rusija įvairiais būdais siekia išplėsti NVS ribas, — teigė ponas Stankevičius ir pridūrė, jog neverta puoselėti iliuzijų, kad iš pradžių sustiprėsime bendradarbiavimą su Rusija, o paskui atsigręšime į Vakarus. Pranešėjas pabrėžė, kad nereikia skatinti nuostatos laikyti Rusiją priešu, tačiau būtina laikytis saugaus bendradarbiavimo kriterijaus. Jo manymu, būtina integruotis į Vakarų gynybinę sistemą, siekti NATO garantijų.

Neužbaigti Lietuvos istorijos žingsniai

Šeštadienis, paskutinioji dar-

binė studijų savaitės diena, buvo skirtas laisvoms temoms. Pranešėjai buvo dr. Bronius Kuzmickas ir Seimo narys Emanuelis Zingeris. Pirmasis kalbėtojas daugiausia dėmesio skyrė savitiems Lietuvos istorijos posūkiams. Beje, vieną tolimos praeities motyvą dar ankstesnėje diskusijoje buvo iškelęs Kazys Bradūnas — Mindaugo nužudymą, kurio karūna būtų leidusi kurti lietuvišką kultūrą krikščioniškos Vakarų kultūros įtakoje. Bronius Kuzmickas teigė, kad daug svarbių Lietuvos pergalių nebuvo įtvirtintos politikos ir diplomatijos sferose. Laimėjus Žalgirio mūšį, neatšimtos vakarinės žemės, neįvyko Vytauto Didžiojo karūnavimas, 1590 metais Bretnūvas išleista.

Vėliau kalbėjęs Emanuelis Zingeris, kaip neišsipydimo simbolį, traktavo ir Dariaus ir Gireno skrydį, taip pat pridūrė, kad, jo nuomone, panašūs lietuvių tautos „nepriskridimas“ yra ir pastarieji Seimo rinkimai. Šiaip jau E. Zingeris daugiausia kalbėjo apie lietuvių ir žydų santykius, gerai nepažintą išnykusį prieškarinį žydų pasaulį. Jis minėjo dar sovietiniais laikais bendrus laisvės dvasias, kuri vienių žmones, ir prisiminė, kad būtent tokios dvasios pagrindu jis, lituanistas studentas lydas, nuosirdžiau bendravo su lituanistu studentu Valiūšaičiu. Atsakydamas į klausimą apie dabartinę Lietuvos žydų kultūrinį gyvenimą Lietuvoje, jis teigė, kad dabar žydai gali tik atkurti atmintį apie save, bet ne autentišką savo bendruomenės gyvenimą.

Studijų savaitės dalyvių būvimą Birštone „Vermės“ sanatorijoje, be kita ko, kiek pajavirino šioji tokia koncertinė programa, bet apskritai vidurvasario oras, deja, nelepino: ketletą dienų pliaupė lietus, dėl jo teko atsisakyti ekskursijos po Birštoną ir jo apylinkes. Negaila nepaminėti, kad sklandų darbą ir geras gyvenimo sąlygas užtikrina nuolatinis organizatorių rūpinimasis — čia ypač daug nusipelnė Lietuvos filialo valdybos pirmininkas Ignas Misiūnas.

• 1933 m. liepos 22 d. Amerikos lakūnas Wiley Post, skridamas vienas, užbaigė savo kelionę lėktuvu aplink Žemę per 7 dienas, 18 val. ir 45 minutes.

**INTERNATIONAL
TRAVEL CONSULTANTS**

Organizuojame grupines ir individualias keliones į Lietuvą ir visus kitus pasaulio kraštus žemiausiomis kainomis.

CARGO — siunčiame oro linija
„ŽAIBAS“ — virš 10 skirtingų paketų pasirinkimas su garantuotu pristatymu į namus
Lietuvoje per 10 darbo dienų.

**9525 South 79th Avenue
Mickory Hill, Illinois 60457
Tel. 708-430-7272**

**223 Kalvarijų gatvė
Vilnius, Lietuva
Telefonai: 77-70-97 ir 77-83-92**

Midland Federal

Savings and Loan Association

75 metus aptarnauja lietuvius

Indėliai iki \$100,000.00
Aprausti Federalinės valdžios

MARQUETTE PARK
2567 WEST 69th STREET
(312) 925-7400

BRIGHTON PARK
4040 ARCHER AVENUE
(312) 254-4470

BRIDGEVIEW
8929 S. HARLEM AVE.
(708) 598-9400

CLASSIFIED GUIDE

HELP WANTED

Ieškom darbėtos ir tvarkingos, jaunės lietuvės prižiūrėti mūsų dukras 9 ir 2 metų amžiaus, padėti namų ruošoje. Geros darbo sąlygos. Atlyginimas, kambarys ir patogumai. Gyvename Los Angeles užmiestyje. Kreiptis į Viliją telefonu: darbovietės — 1-909-381-3999. Savaitgalio telefonas: 1-818-868-4882.

Teller/Part-Time

Experience preferred, but not required. Salary commensurate with experience. Bilingual English/Lithuanian required. Hours: M, T, Th, F and Sat. 9:00 am to 1:30 p.m. For an appointment or additional information contact Enka Silgalis (312) 925-7400.

Miscellaneous

EOE

REAL ESTATE

**GREIT
PARDUODA**

**RE/MAX
REALTORS**
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar Parduodant
- Greitas ir Sąžiningas Patarimas
- M.L.S. Kompiuterių ir FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas
- Perkaime ir Parduodame Namus, Aptarmėntus ir Žemę.
- Pensininkams Nuolaida

Town house for sale
BY OWNER. OAK LAWN large
3 bdrm, 2 1/2 ba, den, fin. bsmt.
2 1/2 c. att gar. \$159,000.
708-423-1607

HOUSE FOR SALE
by owner, Palos Hills vic. 4 bdrm.
ranch; 2 1/2 bath; bsmt with fam.
room; large kitchen; many extras.
\$156,000. Call: 708-599-2831.

FOR SALE
New home in Lemont — Old
Derby
4 bdrms., „Forester“
Call 708-599-2864

KMIECIK REALTORS
7922 S. Pulaski Rd.
4365 S. Archer Ave.
DANUTĖ MAYER
284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti namus, kreipkitės į Danutę Mayer. Ji profesionaliai, sąžiningai ir asmeniškai patars, įkainavimas veltui.

FOR RENT

Išnuomojamas Union Pier 3 kamb.
butas prie ežero rugpjūčio mėn. ir
pradžioje rugsėjo. Skambinti:
dieną tel. 616-469-1600,
vakare tel. 708-788-3769.

U.S. SAVINGS BONDS
THE GREAT AMERICAN INVESTMENT

LITHUANIAN MERCY LIFT „GYVYBINIO REIKALO“ PUOTA

Ivyks rugsėjo 11 d., 6:30 val. vakaro. Pasaulio Lietuvių Centras, Lemont, IL. Visuomenė jau dabar kviečiama užsisakyti vietas į šią puotą. Auka vienam asmeniui \$60.00

Užsakau _____ vietas į „Gyvybinio Reikalo“ puotą.
Pridedu čekį \$_____
Siunčiu auką \$_____
Viso: \$_____
Čekius rašyti Lithuanian Mercy Lift vardu ir siųsti iki rugpjūčio 27 d.: Lidiya Ringlenė, 50 Carriage Trail, Palos Heights, IL 60453

HELL IN ICE
Onutė Garbštelėnė

A diary (much like that of Ann Frank), which begins in 1941 when a group of Lithuanians were loaded in cattle cars and dispatched to the wastelands of Siberia. This diary is a record of a woman — a people-a nation, ravaged by a vicious occupying force, but resisting and surviving.

Translated by Raimonda K. Bartuška. 256 pages, hard cover. Published in Vilnius 1992. Book price \$13.00. Shipping and handling in USA \$2.00. Canada — \$3.00. Illinois residents add \$1.14 for sale tax. Send orders to: **Draugas**, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629-5589

I LAISVĖ FONDO STUDIJŲ SAVAITĖS APIBENDRINTAS PRANEŠIMAS

Studijų savaitėje Birštone dalyvavo apie 80 dalyvių iš Lietuvos, JAV, Kanados, Brazilijos. Dalyvių pranešimuose ir diskusijose buvo svarstyti pilietinės visuomenės ir pakantų ugdymo, kultūros ir švietimo, žurnalistikos, ekonomikos, politikos klausimai.

Svarstydamas pilietinės visuomenės ugdymo problemas, Studijų savaitės dalyviai pabrėžė, kad politinis Lietuvos išsilavinimas dar neišsivadavo mūsų dvasios. Iš žmonių samonės sunkiai nyksta totalitarinės santvarkos padariniai — baimė, neapykanta, veidmainystė, netikėjimas. Vieni žmonės randą savyje jėgų visapusiškai atgimti, kiti — pakeičia tik savo pažiūras, tretieji — kaip sezoninius drabužius kaitalioja savo visuomenines politines orientacijas.

Nepaisant tokių skirtumų, Lietuvoje esama galimybių ugdyti pilietinę pakantą ir dorovinę santarvę. Šiam tikslui gali daug padėti krikščioniškosios vertybės bei krikščioniškos idealai. Lietuviai būtinai turi ir įgyvendinti įstatymus, įgalinančius plėtoti demokratiją ne tik politikos, bet ir kultūros bei socialinių santykių srityse, pripažįstant pasaulėžiūrų įvairovę.

Kultūra demokratinėje valstybėje — tai skirtingų mąstysenų ir individualių pažiūrų dialogas. Su tokiu požiūriu prasiplėkia dabartinės Lietuvos valdžios pastangos kultūros depolitizacijos pretekstu neutralizuoti kurybinę inteligentią kaip oponuojančią jėgą, įtvirtinti vienpartinį monopolį informacijos srityje, Lietuvos televizijoje ir radijuje.

Svarstant švietimo klausimus, buvo išreikštas įsitikinimas, jog valstybė turėtų vadovautis požiūriu, kad investicijos į švietimą yra paties rentabiliausios. Valstybės pareiga — kurti tokią švietimo įstaigų sistemą, kuri sudarytų sąlygas kuo anksčiau atskleisti ir išplėtoti vaikų sugebėjimus. Reikia ryžtis vykdyti mokyklų kompiuterizacijos programą, plėtoti tėvų pedagoginį švietimą. Visuomenėje formuoti palankią nuomonę apie mokytojų profesiją, pritraukti į ją jaunų, gabių žmonių, sudaryti jiems tinkamas sąlygas profesijai augti, dirbti ir tobulėti.

Sklandžiai demokratijos plėtojei kliudo smukusi daugelio žurnalistų profesinė etika ir atsakomybės už savo žodžius stoka. Lig šiol nenumatytos sankcijos už melagingą informaciją bei nekaltumo prezumpcijos pažeidimus spaudoje. Dėl šios priežasties yra neveiksmūs Spaudos įstatymas, nepaisoma tarptautinės žurnalistikos Etikos kodekso. Būtina atsakyti sovietinių programų rengiant žurnalistus ir orientuoti į Vakarų žurnalistikos patirtį bei tradicijas, visapusiškai remti ir skatinti jaunų, gabių jaunuolių žurnalistikos studijas Vakaruose.

Nagrinėjant ekonomikos problemas, buvo išryškinti Lietu-

vos ūkio skirtumai tarp padėties šiandien ir Pirmojo pasaulinio karo pabaigoje. Anuomet buvo žymiai didesnis žmonių socialinio rankšūmumas, mažai remtinų žmonių, nebuvo bendros nuosavybės, buvo sukurti aiškūs turto paskirstymo ekonominiai tikslai ir teisiniai pagrindai. Lietuvos žmonės turėjo aiškius ateities tikslus. Šventieji, Lietuvos valstybingumu nesuinteresuotieji asmenys liko nušalinti nuo valdžios.

Pertvarkant šiandienos Lietuvos ūkį, derėtų priimti programinius sprendimus, nustatant konkrečius ekonomikos vystymo kryptis. Nepamiršti galimybių daugiau gaminti produkcijos krašto vidaus poreikiams, plėsti turizmą, kurti regioninius prekybos centrus. Lietuvos rinka ir sienos neturi būti visiškai atviros, o valdžia privalo turėti tam tikrą vaidmenį ekonomikoje. Skatinti eksportą į Vakarus, kurti savas kredito organizacijas.

Bendras Lietuvos, Latvijos ir Estijos politikos uždavinys — įsitvirtinti Europoje ir atsispirti Rusijos viešpatavimo pastangoms rytiniame Baltijos regione. Išryškintas Lietuvos reintegracijos į Rusiją pavojus ir jo pasireiškimo formos. Svarbiausias pasipriešinimo reintegracijai ir politikos imperatyvas — jungimasis į Europos ekonomikos, transporto ir gynybos struktūras. Ekonominiai ir kitokijai bendradarbiavimai su Rusija taikytini saugaus bendradarbiavimo kriterijai. Lietuvai privalo visiškai išlaikyti nuo visų jai primestų ir dar tebesančių kolonijinio pobūdžio ryšių su Rusija.

Tarp Lietuvos vidaus problemų ir grėsmių buvo pažymėtas valdanciuose sluoksniuose atsinaujinantis konformizmas, prisitaikymas prie neteisėsimų ir neteisėtumų. Principiniai Lietuvos valstybingumą liečiančiais klausimais Rusijos imperinių siekių akivaizdoje jaučiama pasipriešinimo valios stoka, nes tuose pat politiniuose sluoksniuose vis dar gajai valatinė galvosena.

Š.m. rugsėjo 23 d. sukanka 50 metų nuo Vilniaus geto gyventojų — žydų — sunaikinimo. Viena iš galimybių praplėsti mūsų valstybės piliečių akiratį, paskatinti pilietiško brandą po ilgai vyraavusios cenzūros ir istorijos klastojimo metu, įvesti mokymo ir švietimo programų apyvartą žinias apie Lietuvos žydų kultūros palikimą, versti jų rašytojų kūrybą į lietuvių kalbą. Studijų savaitėje buvo pažymėti svarbūs valstybinio žydų muziejaus darbai: žydų kultūros palikimo ekspozicijos, Teisulių (gelbėtojų) centro sukūrimas. Savitarpio supratimas, tiltai tarp tautų turi būti atkurti.

Birštonas,
1993 m. liepos 18 d.

• 1835 m. rugpjūčio 5 d. Čikagos vidurmiestyje uždrausta sukurati šieno kupetas, nes jos sudarė gaisro pavojų.

Sesės ruošiasi 75 jubiliejinei stovyklai Rake. Iš kairės: Indrė Žukauskaitė, Stefutė Utz, Onutė Utz, Rima Žukauskaitė, Marytė Utz, Gailė Butis, Danutė Genčiūtė.

Nuotr. Ramutės Kemežaitės

ISTORIJA KARTOJASI

Skaitydamas tiek JAV, tiek Lietuvos spaudą, randi daug straipsnių, kur rašoma, kad komunizmas Rusijoje ir Pabaltijėje žlugo ir dabartiniai „neokomunistai“ Lietuvoje, tai — ne komunistai. Net Lietuvos prezidentas A. Brazauskas, kalbėdamas Šveicarijoje vykusiame forume, pasakė: „Aš drąsiai teigiu, kad kapitalizmas Lietuvoje įsitvirtina negrįžtamai ir pusiauokelėje — nesustosime“ (ELTA, VII.21). Prisimindami jo ankstesnes kalbas, žinome, kaip jis kovoją prieš V. Landsbergio vedamą politiką, sakydamas, kad Lietuva nenori grįžti į „buržuazinius“ laikus.

Vytauto Didžiojo Karo muziejaus prezidentūros sektoriaus vedėja A. Žeimaitytė-Veilėnienė 1993 m. liepos 1 d. „Kau-no laike“ rašo: „Pats jų tikslas esmėje nepasikeitė... išgriauti mūsų valstybę iš pamatų ir sujungti ją su sovietų rusais, bet pasikeitė jų taktika... nusistatė dabar eiti visur, kur tik galima: ir į savivaldybes, ir į seimą, ir į tribunų vartyti tą darbą, kurį lig šiol varė slapta. Vaduojantis savo tamsia demagogija, naujojo viskuo, kas tik komunistų partijai galima, kad erzintų mūsų visuomenę, ypačiai darbininkų klasę ir keltų

prieš dabar nustatytą tvarką. Tiesa, jie labai gerai žinojo, kad mūsų visuomenė ir mūsų darbininkai, nors šiandien jų dar labai didelė dalis yra nelabai susipratusi, bet jei jie, komunistai, šiandien išstatytų savo sąrašus tikroju savo vardu, t.y. bolševikų-komunistų vardu, tai vargu jie bent 100 balsų surinktų... Už tai vietoj to, kad tikrąjį savo vardą sąrašuose parašytų, jie įstatė savo sąrašus... darbininkų kuopos vardu... Tačiau tie žodžiai, taip

tinkantys ir šioms dienoms, buvo pasakyti žurnalisto Petro Radzevičiaus Pirmojo seimo, vykusio 1922.XI.24, posėdyje. Taigi istorija kartojasi. Netikime gražiais „neokomunistų“ žodžiais, o pažvelkime į jų darbus, kurie rodo į kokią „izmą“ yra sukamas jų vairas. Juk jie, kaip ir tada, (1922 m.) prisidengė gražiu demokratinės darbo partijos vardu, apsiginklavę šukiais (vadinamais plat-forma) „darbas, dora, darna“, apgavo Lietuvos žmones ir laimėjo rinkimus.

Janina Jurgaitienė

A.†A.

DR. MIGUEL ALVARADO

mirus, reikiame gilią užuojautą žmonai LAIMUTEI, dukrai ELEONORAI su vyru, uošvei ALBINAI MARKEVIČIENEI.

St. Petersburg Beach kaimynai:

K. A. Astrai
J. K. Babravičiai
A. P. Gudoniai
P. A. Petroniai
A. V. Mickai
S. S. Vaškiai
V. Petkus
J. Bakšienė
K. Gurskienė

J. Gėdraitienė
N. Lubinienė
B. Tamošiūnienė
B. Ukrinienė
A. Raulinaitienė
J. Jarašienė
A. Balsienė
S. Žiuraitienė

LITHUANIAN MERCY LIFT
Rengia

MILŽINIŠKĄ LOTERIJĄ!

Didysis laimikis — \$10,000
Keturi \$1,000 laimikiai
Dešimt \$100 laimikių
Bilietai — \$100 už vieną

Loterija ribojasi pirmaisiais 400 sugrąžintų bilietų
(Laimėjimo galimybė 1:26)

Traukimas š.m. rugsėjo 11 d. 7 val. vakaro
Lithuanian Mercy Lift pokylio metu
Pasaulio Lietuvių Centre
Lemont, IL

GALIMA LAIMĖTI NEDALYVAUJANT
VIENĄ BILIETĄ GALIMA PIRKTI KELIESE

Pelnas skiriamas: Lithuanian Mercy Lift Vaistų ir Transporto Fondui
Tax No. 363810893

Užpildykite atkarpą ir pasiųskite su savo čekiu: Lithuanian Mercy Lift,
14911—27th St., Lemont, IL 60439

Jūsų čekį gavę, pasiųsime numeruotus loterijos bilietus.
Informacijai skambinkite: 708-257-6777

LITHUANIAN MERCY LIFT
DIDŽIOJI LOTERIJA

Vardas, pavardė _____
Adresas _____
Tel. _____
Prašau atsiųsti _____ bilietus Siunčiu \$_____

Lithuanian Mercy Lift atstovams lankantis Lietuvoje š.m. liepos pradžioje, susitikta su „Atgimimo“ redaktoriumi. Iš kairės: Jurgis Lendraitis, Vilgaile Lendraitienė (iš LML) ir red. Stasys Kašauskas.

PADĖKA A.†A. ANUPRAS TAMULYNAS

Mūsų mylimas Vyras ir Tėvas mirė 1993 m. liepos mėn. 18 d. ir buvo palaidotas liepos mėn. 22 d. Lietuvių Tautinėse kapinėse Čikagoje.

Mes norime padėkoti visiems, kurie velionii suteikė paskutinį patarnavimą ir palydėjo į Amžino Poilsio vietą. Nuosirdžiai dėkojame kan. Vaclovui Zakarauskui už gedulingas pamaldas ir palydėjimą į kapines. Dėkojame kun. Juozui Vaisniui ir kun. Česlovui Augliui už maldas koplyčioje.

Nuosirdžiai dėkojame visiems, kurie aukėjo šv. Mišias už jo sielą. Taip pat dėkojame tiems, kurie atsiuntė gėles ir pareiškė užuojautą liūdesio valandoje.

Ypatinga padėka atsisveikinimo pravedėjai Stasei Petersonienei, kalbėtojams Broniui Keturakiui, Apolinarui Bagdonui, Agnei Kižienei ir Vytautui Paulioniui.

Dėkojame visiems laidotuvių dalyviams, kuriems atkari neturime galimybės padėkoti.

Dėkojame karsto nešėjams: Broniui Keturakiui, Biliui Klovui, Vytautui Paulioniui, Jonui Rugeliui, Kazui Skaisgiriui ir Juozui Vasiukevičiui. Dėkojame laidotuvių direktoriui D. A. Petkui už sąžiningą patarnavimą.

Nuosirdus atii visiems.

Pasilieka liūdimti žmona ir duktė

PADĖKA

Šių metų birželio 23 d., ankstyvą rytą, mirties angelas pasiėmė Vyra, Tėvelį, Senelį ir Uošvį.

A.†A.

BALĮ RŪKŠTELE

Pasilikę nuosirdžiai dėkoja kun. Krikščiūnėvičiui už maldas koplyčioje, bažnyčioje ir kapuose; vargonininkui Vidui Neverauskui, Edvardui Skiočiui už gražų giedojimą bažnyčioje; anūkei Alexai už skaitymus šv. Mišių metu ir ponui Neverauskui už pagalbą; karsto nešėjams Česlovui Anužiui, Stasiui Sliziui, Petriui Mikštui, Jonui Leonavičiui ir žentams Kęstučiui Miliūnui ir Duane Ice.

Dėkojame visiems atsilankiusiems už aukas šv. Mišioms, gėles ir aukas našlaičių fondui, Lietuvos Dukterims, Lietuvių Fondui ir Lietuvių skautams.

Mes dėkingi laidotuvių direktorei Yolandai Zaprackienei.

Labai atii visiems, kurie prisiminė ir užjautė mus šią liūdną ir sunkią valandą.

Šeima

Ištikimam šauliškos idėjos Puoselėtojai, LŠS-gos Išeivijoje garbės Nariui

A.†A.

VLADUI IŠGANAIČIUI

mirus, Jo giminėms ir artimiesiems, o ypač ČIKAGOS VYTAUTO DIDŽIOJO ŠAULIŲ RINKTINEI reikiame brolišką užuojautą ir kartu liūdimę.

DLK Kęstučio Šaulių kuopa

Nuosirdžiai užjaučiame KAZIMERĄ ir BARBARĄ ASTRUS, jo

MYLIMAI SESERIAI

Čikagoje mirus.

Albina Balsienė
Klementina ir Juozas Babravičiai
Jozefina Bakšienė
Konstancija Gurskienė
Antanina Lubinienė
Vanda ir Albinas Mickai
Antanina ir Pranas Petraičiai
Aldona Raulinaitienė
Petrutė ir Antanas Gudoniai
Brigita Tamošiūnienė
Sofija Žiuraitienė

AMERICAN TRAVEL SERVICE
9439 S. KEDZIE AVENUE
EVERGREEN PARK, IL 60642
TEL. (708) 422-3000
FAX (708) 422-3163

Jau daugiau, negu 25 metai, kai mūsų agėtūra organizuoja grupines ir individualias keliones į Lietuvą ir kitus kraštus geriausiomis kainomis. Maloniai ir sąžiningai jus aptarnausime. Informacijai skambinti: 1-708-422-3000. Darbo val.: pirmad., antrad., trečd., ketvd. ir penkt. 9 v.r.—5 v.p.p., šešt. 9 v.r.—1 v.p.p.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Faustina Mackevičienė, nuoširdi „Draugo“ rėmėja ir renginių talkininkė, jau išplatino 10 bilietų į „Draugo“ banketą, kuris įvyks rugsėjo 26 d., sekmadienį, Martinių pokylių salėje. Bilietų į banketą galima gauti mūsų dienraščio administracijoje.

„Draugo“ gegužinės metu buvo ištraukti laimingieji bilietai. Daugelis ten buvę atsiėmė savo dovanas, tačiau keturi asmenys yra prašomi atsiiepti. Tų laimingųjų bilietų numeriai yra šie: 091754, 091967, 091628, 091138. Turintieji šiuos numerius, prašomi atvykti į „Draugo“ administraciją ir atsiimti laimėtas dovanas.

Metiniai Šiluvos atlydai Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje prasidės rugsėjo 7 d. ir baigsis rugsėjo 15 d. Pamokslininkas bus svečias iš Marijampolės, marijonas kunigas Arvydas Liepa. Atlydai bus lietuvių kalba.

Dr. Lino Sidrio straipsni „Kodėl aš važiuoju į Disneyland su vaikais, o ne į Lietuvą operuoti ligonius“, spausdintą „Drauge“, išspausdino ir didžiausias Lietuvos dienraštis „Lietuvos rytas“ 1993.VII.29 laidoje. Dr. Linas Sidrys labai rūpinasi sveikatos apsaugos patobulinimu ir medicinos aptarnavimo bei priemonių pagerinimu Lietuvoje. Jis yra daug padėjęs Lietuvos ligoniams ten atliktomis operacijomis, vaistais bei priemonėmis. Jo konstruktyvios kritikos straipsniai apie būtiną medicinos reformą Lietuvoje dažnai su malonumu ir su rūpesčiu skaitome „Drauge“. Jo straipsnius paskelbia ir dienraštis „Lietuvos aidas“, nors tas nepatinka dabartinei Lietuvos nomenklatūrai.

JAV LB Švietimo tarybos rengiamoji Mokytojų studijų savaitė rugpjūčio 15-22 d. bus pakartota „apvalaus stalo“ diskusijų tradicija. Los Angeles lituanistinės mokyklos vedėja Marytė Newsom praves praktiškus, kasdieninius pokalbius apie šiu dienų lituanistinių mokyklų tikrovę: kaip įvairios mokyklos susidoroja su įvairiomis problemomis; kaip jos randa, kuo džiaugtis ir pasigrožėti savo mokyklose? Reikės atvažiuoti į Studijų savaitę ir sužinoti.

x NAMAMS PIRKTI PASKOLOS duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir priemamais nuomimais. Kreiptis į **Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road – Tel. (312) 847-7747.** (sk)

x Trūksta Jūsų gyvenime pačių naujausių, necenzūruotų žinių iš Lietuvos? Nuo Milwaukee iki Elgin, nuo Chicago iki South Bend informuoti lietuviai klausosi tik **ŽEMES L PRODUCTIONS** žinių laidų. Jūsų dėmesiui – **RYTMEČIO EKSPRESAS** nuo pirm. iki penkt. 10 v.r. per **WNDZ 750 AM.** Adresas: **RYTMEČIO EKSPRESAS, WNDZ Radio, 5306 W. Lawrence, Chicago, IL 60630.** Tel. (312) 286-1616. Nesuspėjote? Jūsų patogumui **VAKARINIS NAUJINIENOS** nuo pirm. iki penkt. 6:30 v.r. per **WCEV 1450 AM;** adresas: **WCEV Radio, 5356 W. Belmont, Chicago, IL 60641, IL (312) 777-1450.** Visais reklamos reikalais, įskaitant ir mirties pranešimus, kreipkitės į mus tuoj pat po laidų. (sk)

Ramunė Dičienė, anksčiau gyvenusi Čikagoje, o dabar Dana Point, CA, atsiliepiama už savo mamos mirties pranešimą, jos prisiminimui atsiuntė 200 dol. auką. Jos mama visada skaitydavo „Draugą“ ir padėdavo laikraščiu savo aukomis. „Ji laukdavo šio laikraščio, kai gyveno Rochesteryje, kad žinotų kas dedasi lietuviškame pasaulyje“, rašo ji savo laiške. „Jums linkiu išvermės išsilaikyti ir toliau kovoti su paštu, kad „Draugas“ neateitų dviem savaitėm vėliau“. Ramunei Dičienei reikiame nuoširdžią pagarbą ir padėką už šią auką, kuri taip pat remia ir kitą kultūrinę, o ypač meninę, veiklą.

Lituanistikos Tyrimo ir Studijų centras vėl priima leidinius, aukojamus Lietuvos Valstybinei Martyno Mažvydo bibliotekai Vilniuje, kuri, pagal reikalą, juos arba pasilaikys arba paskirs kitoms bibliotekoms. Pageidaujami išėjimo leidiniai: knygos, žurnalai ir net laikraščiai. Pirmenybė leidiniams lietuvių kalba. Dėl kitų kalbų leidinių patartina pasiteirauti tyrimo centre (312-434-4545) prieš vežant į Jau-nimo centrą. Leidiniai į šį, jau septintąjį, tyrimo centro talpintuvą bus priimami iki rugpjūčio pabaigos.

Juozas Vaineikis, Elena Buras ir **Rūta Spurgaitis, Gabrielė Ročkuvienė** ir **Nora Spurgaitė** yra pirmieji atsiuntę aukas, atsiųdę į „Akinų Lietuvos Silpnąsias“ vaju.

Ateitininkų konferencija prasidės su literatūros, dainų ir šokių vakaru, kuris bus penktadienį, rugsėjo 3 d., 7:30 v.v. Ateitininkų namuose.

Leonidas Donskis, vienas iš jaunųjų mokslininkų, prieš keletus metus įsteigusių Klaipėdos universitetą ir kuriančių jame dinamišką intelektualinių pastangų židinį, filosofas, u-topinio ir civilizacinio galvojimo tyrinėtojas, Santaros Šviesos keturiasdešimtajame suvažiavime rugsėjo 9-12 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL, kalbės apie „Miesto likimą komunistinėje ir pokomunistinėje Lietuvoje“.

x TIK \$39 kava, arbata, kakava, apelsinų koncentratas, aliejus, mėsos konservai, vitaminai – **viskas užsienietiška. 55 sv. įvairaus maisto – \$98.** Produktai užsienietiški, išskyrus mėsos gaminius ir sūrį. **45 sv. įvairaus maisto be mėsos – \$75.** **TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.** (sk)

x Sonė Tomariene (Chicago, IL) spalio mėn. 2 d. atidaromai „Lietuvos Vaikų Vilties“ Ortopedinei operacijai, Vilniaus Universiteto Vaikų ligoninės patalpose, atsiuntė \$200.00 auką. Ponai Tomarienei nuoširdžiai dėkojame. (sk)

Apolinaras P. Bagdonas Lietuvos mokytojų stovykloje Dainavoje skaitys paskaitą „100 metų nuo Mykailačio-Putino gimimo“. Stovykla prasidės šį sekmadienį, rugpjūčio 15 d.

x Pardudame bilietus kelionėms į Lietuvą ir į visus pasaulio kraštus geriausiomis kainomis. Skambinti: **T. Lesnias**, **TravelCentre, Ltd., tel. 708-528-0773.** (sk)

Lemonto Maironio vardo lituanistinės mokyklos pirmo skyriaus mokinių grupelė su tėvais ir mokytojais apsilankė Lietuvos kultūros muziejuje.

KĄ VEIKIA LB CICERO APYLINKĖ?

Cicero apylinkės valdybos susirinkimas įvyko birželio 7 d. A. Šulaitienės namuose. Metinio susirinkimo metu išrinktoji valdyba nepasiskirstė pareigomis, nes buvęs pirmininkas R. Rimkus tuoj po metinio susirinkimo išvyko į Lietuvą. Šiame valdybos susirinkime pasiskirstyta pareigomis taip: Raimondas Rimkus – pirmininkas, Mindaugas Baukus – vicepirmininkas, Ona Venclovienė – sekretorė, Ričardas Andrišiūnas – išdėstas, Julius Balutis, Kostas Dočkus, Gintarė Janus, Danutė Pareigienė, Janina Rugienienė, Natalia Sodeikienė ir Anelė Šulaitienė – nariai.

Ištuštėjęs izdas ir metinio susirinkimo didžiulį pritarimą globoti ir remti JAV LB Socialinių Reikalų Tarybos paskirtus Kuršėnų vaikų globos namus su 80 globamųjų nuo 3 iki 18 metų, buvo pirmieji naujos valdybos rūpestiai. Daugiau, kaip mėnesį išbuvus Lietuvos, pirm. R. Rimkus aplankė ir apžiūrėjo Kuršėnų vaikų globos namus, parvežė daug nuotraukų su globojamaisiais, pastatais, aplinka ir vaizdžiai valdybos nariams susirinkime papasako savo išpučius.

Esant valdyboje 11 asmenų, nutarta patiems rinkti rūbus, batus, vaistus ir kitokias gėrybes. Valdyba suko galvas, kur ir kaip „iškasti“ pinigų siuntinių pasiuntimui, kai bus suaukotos gėrybės. Planuota suaukoti kokią pramogą, bet gauti patalpą, dėl vykstančių parapijos pastatų pataisymų ir lietuvių sumažėjusios įtakos savo parapijoje gyventojams apylinkėje keičiantis, buvo tik svajonė. Valdyba sukruto dirbti.

Buvo parašytas pranešimas ir kvietimas prisidėti prie ruošiamos siuntis į Lietuvą Kuršėnų vaikų globos namams siuntos. Pranešimus dalino pirmininkas ir valdybos nariai sekmadieniais prieš 11 val. šv. Mišias, kurios aukojamos lietuvių kalba, yra didžiausias mūsų susitelkimas. Skelbimas „Drauge“, kad vykdysim LB Socialinių Reikalų Tarybos priskirtą Kuršėnų vaikų globą ir kad ruošiamas greitu laiku išsiųsti siuntiniai, buvo labai naudingas: net iš Brockton, MA gauta 4 siuntiniai ir naudingi patarimai iš labai jautrios širdies vaikams Delijos Valiukėnaitės. Atsiliepė, ir ne pirmą kartą, iš Olympia Washington – seserys Rimkutės, Birutė Gylėnė ir Zita Žvirzdienė, atsiųsdamos 5 siuntinius; ir Aleksandra Gylėnė 200 dol. Taip pat Marytė Pareigytė, išgirdusi, kad dėdė, pamatęs

Kuršėnų vaikų dantis, paliko jiems atvežtus giminėms vitaminus, atsiuntė dežę dantų priežiūrai reikmenų. Ji ir šeima labai įvertina pastangas įkurti Lietuvoje vakarietišką dantų gydymo kliniką.

Birželio 20 d., atsisakius organizacijai naudoti jos prieš metus užsakytą parapijos salę, apylinkės valdyba suruošė cepelinų pietus. Pietūs ir laimėjimai praturtino kasą. Šio susibūrimo metu pirmininkas R. Rimkus rinko aukas, rodė nuotraukas. Didžiulis įremitas su daugeliu nuotraukų paveikslas iš Kuršėnų namų aplinkos, kambary, laukų, darbo ūkyje, buvo dalyvavusių pietuose apžiūrėtas ir daugelis atidarė pinigines. Inž. Kostas Dočkus buvo įpareigotas surasti palankiausia ir saugia siuntimo įstaigą. Buvo pasirinkta „Transpak“, sutikusi pasiūti, kaip labdara, žemiausiu atlyginimu.

Prasidėjo darbeio savaitė, nes tuoj po skelbimų „Drauge“ pradėjo žmonės nešti vertybes į pirmininko ir A. Šulaitienės namus. Entuziazmas teko per kraštus, kai rūpestingai valdyba griebėsi darbo, norėdama greičiausiu laiku sunėštus daiktus peržiūrėti, įsiūti sagas, pataisyti siūles, suplanuoti ir išsiųsti. Visa valdyba dirbo su meile, lyg matydama prieš akis aprenktą, apautą ir vidiniais pastiprintą vaiką ar jaunuolį Kuršėnų vaikų globos namuose, kurių vedėjas yra F. Rudzinskis. Buvo išsiųstos 34 dėžės – 971 svaras: rūbai, batai, kojinės, vaistai, vitaminai, dantvi pastos, žaislai, spalvoti pieštukai, ir t.t. Visą siuntą į siuntimo įstaigą nuvežė valdybos narė A. Šulaitienė

Prie spaudos stalo „Draugo“ gegužinėje (sėdi Bronius Juodelis), rugpjūčio 1 d. Čikagoje. Nuotr. Vytauto Jasinevičiaus

parapijos Worcesteryje, MA, kur jis yra šiuo metu parapijos vikaras.

A.a. Gražina Matulaitytė mirė rugpjūčio 10 d., 5:20 val. po pietų Matulaitių globos namuose, Putnam, CT. Ji buvo sulaukusi 94 m. amžiaus.

Gražina Matulaitytė buvo arkivyskupo Jurgio Matulaitio giminaitė, pirmojo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus Vinco Matulaitio duklė (jo sesuo buvo Vincenta Matulaitytė-Lozoraitienė). A.a. Gražina Matulaitytė yra buvusi Lietuvos operos solistė, pirmosios bolševikų okupacijos metais aršiai NKVD persekiota. Ji buvo estų poeto Aleksio Rannito našlė, jau keletą pastarųjų metų praleidusi Matulaitių slaugos namuose.

Tautos Fondo įstaiga persikėlė į kitas patalpas – 351 Highland Boulevard, Brooklyn, New York 11206. Naujas telefono numeris 1-718-277-0682. Fakso numeris toks pat kaip ir telefono numeris.

KANADOJE

Lietuvių Tautodailės Instituto nariai, gyvenantieji Amerikoje, Kanadoje ir kituose kraštuose yra kviečiami į visuotinį metinį suvažiavimą š.m. rugsėjo 11 d., kuris įvyks LTI valdybos pirm. Aldonos Veselkienės namuose, 216 Brock St., Ganoquo, Ontario, K7G 1K4, Canada. Telef. (613) 382-8448.

Suvažiavime numatyta svarstyti tautodailės parodų rengimas bei jose dalyvavimas, o taip pat naujų leidinių klausimas ir tolimesnė Lietuvių Tautodailės Instituto veikla.

VOKIETIJOJE

Keturiasdešimtoji Europos Lietuviškųjų studijų savaitė sėkmingai vyko rugpjūčio 1-8 d. Haus St. Ulrich, Augsburg, Vokietijoje. Savaitėje dalyvavo maždaug 100 lietuvių iš Anglijos, Austrijos, Belgijos, Italijos, JAV, Lietuvos, Prancūzijos, Švedijos, Šveicarijos ir Vokietijos. Dalyviai išlausė paskaitų ir simpoziumų, kuriuose kalbėjo: Vincas Bartusevičius, Alfredas Bumblauskas, Vaidotas Daunys, Mykolas Drunga, kun. Jonas Jūraitis, Darius Kuolys, Vincas Natkevičius, Juozas Norkaitis, Justas Paleckis, Saulius Pečiulis, Algirdas Stepaitis, Vidmantas Valušaitis.

Tėvynės valandėlės metu prof. Vytautas Landsbergis kalbėjo ir atliko M. K. Čiurlionio kūrinius pianinu. Meninę programą taip pat atliko baritonas Gintaras Liaugminas, tenoras Gintaras Vyšniauskas, akompanuojant Yumiko Vamamoro.

Tėvynės valandėlės metu prof. Vytautas Landsbergis kalbėjo ir atliko M. K. Čiurlionio kūrinius pianinu. Meninę programą taip pat atliko baritonas Gintaras Liaugminas, tenoras Gintaras Vyšniauskas, akompanuojant Yumiko Vamamoro.

Kajetonas Čeginskas apžvelgė 40-ties savaitių istoriją ir rengėjai išleido apžvalginį leidinį. Ilgai buvo diskutuota šių studijų savaitę ateitis ir pagaliau nuspręsta, kad savaitės turi likti už Lietuvos ribų. 1994 m. Studijų savaitę numatoma rengti Austrijoje.

Žemaitiško folkloro ansamblukas TADUJA iš Kelmės, savaitgalį gastroliavęs Stetteno pilyje ir apylinkėse, grįždamas namo, birželio 15 užsuko į Vasario 16 gimnaziją ir čia koncertavo. Kadangi vėlyvas popietis buvo giedras ir šiltas, kelmiečiai šoko, dainavo ir grojo aikštelėje po šimtmečiu ažuolu.

Atvažiavo 19 TADUJA narių su savo vadove Angele Jonušaitė: 14 tautiniais drabužiais apirengusių šokėjų bei dainininkų (9 mergaitės ir 5 vyrai) ir 5-ųjų pučiamųjų orkestrėlis. Dainavo tik žemaitiškias liaudies dainas ir šoko tik Kelmės regiono liaudies šokius, prisitardami liaudies muzikos instrumentais – kanklėmis, armonika, lumsdeliu, būgnu bei skambalu.

Birželio 20, sekmadienį, Lietuvių Šventųjų koplyčioje, Romuvos pilyje, Vokietijoje lietuvių katalikų sielovados direktorius prel. Antanas Bunga suteikė Sutvirtinimo sakramentą 10-tai tikinčiųjų: 8 mokiniams ir Laimai Veršelienei bei jos mairiai. 5 sutvirtintieji yra iš Vokietijos ir 5 iš Lietuvos.

Birželio trėmimus Vasario 16 gimnazijos mokiniai, mokytojai ir Huetttenfeldo gyvenantys lietuviai paminėjo šv. Mišių metu. Per pamaldas moksleiviai ateitininkai suvažiavo trėmimų sceną. Vakare vėl visi susirinko vėliau aikštelėje. Čia buvo nuleista, visą dieną iki pusės stiebo plėvėsavusi, Lietuvos trispalvė. 13b klasės mokiniai, vadovaujami kun. Putrimo, paruošė vaidinimą, kurio vedamoji mintis – iš tų baisių įvykių mokyti krikščioniškumo.

Šv. Mišiose ir vakaro minėjime dalyvavo nemaža grupė Lietuvos beisbolininkų, kurie vyko į tarptautines rungtynes Madride. Netoli Huetttenfeldo juos ištiko avarija, todėl laukdami, kol kaitininko draudimas užmokės jiems skrydžius į Madridą, gyveno gimnazijos salėje. Vėliau Madride jiems gerai sekėsi, nes pateko į aukščiausią pasaulinę lygą. Taip Stepono Dariaus atvežtas sportas vėl sėkmingai leidžia šaknis Lietuvos žemėje.

Pirmasis nepriklausomos Lietuvos ambasadorius Vokietijoje prof. Vaidotas Antanaitis su žmona š.m. gegužės 16 d. grįžo į Lietuvą. Su jais atsisveikinti į Frankfurtą aerodromą atvažiavo Vokietijos Lietuvių Bendruomenės valdyba: A. Lipšys, A. Šmitas, V. Bartusevičius, ir jų žmonos, E. Tesnau, o taip pat VLB Tarybos igaliotinis kultūrinių ryšių su Lietuva reikalams P. Odisis su žmona. Jie nuoširdžiai dėkojo ambasadoriui už glaudų bendradarbiavimą su Vokietijos lietuviais, už Lietuvos valstybei atstovavimą Vokietijoje, kas nebuvo lengva, nes pirmajam Lietuvos diplomatai teko rūpintis ir patalpomis, užmegzti pirmuosius ryšius su įvairiomis įstaigomis bei asmenimis. Nauju Lietuvos Respublikos ambasadoriumi Vokietijoje paskirtas prof. Zenonas Namasvičius, teisininkas, paskutiniu metu dirbęs Vilniaus universitete praeitųjų metų.

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v.r. iki 1 val. d.